

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

18

Förslag till statsbudget för år 1998

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext.....	7
3	Inledning.....	11
3.1	Omfattning/ändamål.....	11
3.2	Beslutade och nya besparingsåtgärder från år 1998	12
3.3	Åtgärder utanför utgiftsområdet.....	12
3.4	Skatteavvikelser	13
4	Plan-, bygg- och bostadsväsendet	15
4.1	Omfattning/ändamål.....	15
4.2	Resultatbedömning.....	15
4.3	Anslag.....	18
A 1.	Boverket: Förvaltningskostnader	18
A.2.	Räntebidrag m.m.	18
A.3.	Vissa äldre låne- och bidragsstöd för bostads- ändamål m.m.....	20
A.4.	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltnings- kostnader	20
A 5.	Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet ..	21
A 6.	Byggforskningsrådet: Förvaltningskostnader	21
A 7.	Byggforskning	22
A 8.	Bidrag till fonden för fukt- och mögelskador	23
A 9.	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	23
A 10.	Bostadsbidrag	24
A 11.	Bonusränta för ungdomsbosparande	27
5	Geoteknik	29
5.1	Omfattning/ändamål.....	29
B 1.	Geoteknik	29
6	Länsstyrelserna m.m.....	31
6.1	Omfattning/ändamål.....	31
6.2	Resultatbedömning.....	32
6.3	Anslag	32
C 1.	Länsstyrelserna m.m.	32
C 2.	Regionala självstyrelseorgan.....	34

7	Lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet m.m.....	37
7.1.	Omfattning/ändamål	37
7.2.	Resultatbedömning och slutsatser	37
7.3.	Anslag	38
D 1.	Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket	38
D 2.	Statens va-nämnd	40
8	Stöd till ekologisk omställning och utveckling	43
8.1	Omfattning/ändamål	43
8.2	Kommunens lokala investeringsprogram.....	44
8.3	Anslag	45
E 1.	Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk håll- barhet	45

Bilagor

*Bilaga 1 Uppföljning av Preliminär analys av 1997 års regler
för bostadsbidrag (Uo18)*

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1987:813) om homosexuella sambor,
2. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
3. antar förslaget till lag om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län,
4. antar förslaget till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället,
5. godkänner målet att främja en ekologiskt hållbar utveckling inom samhällsplanering och byggande (avsnitt 3.1),
6. godkänner regeringens förslag om sänkt bidragsandel i fråga om räntestöd för reparation och underhåll av hyres- och bostadsrättshus (avsnitt 3.2),
7. bemyndigar regeringen att under budgetåret 1998 disponera högst 20 miljoner kronor för bidrag till vissa åtgärder inom ramen för internationellt samarbete på bygg- och bostadsområdet (avsnitt 3.2),
8. godkänner regeringens förslag om inriktning för de lokala investeringsprogrammen för ekologisk hållbarhet (kapitel 8),
9. bemyndigar regeringen att, i fråga om ramanslaget Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet, åta sig ekonomiska förpliktelser innebärande åtaganden om högst 1 000 000 000 kronor under år 1999 och högst 1 000 000 000 kronor under år 2000,
10. för budgetåret 1998 anvisar anslagen under utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande* enligt följande uppställning:

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (TUSENTAL KRONOR)
A 1. Boverket: Förvaltningskostnader	ramanslag	120 455
A 2. Räntebidrag m.m.	ramanslag	12 100 000
A 3. Vissa äldre låne- och bidragsstöd för bostadsändamål m.m.	ramanslag	8 000
A 4. Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	ramanslag	12 480
A 5. Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	ramanslag	1 500 000
A 6. Byggforskningsrådet: Förvaltningskostnader	ramanslag	22 779
A 7. Byggforskning	ramanslag	164 430
A 8. Bidrag till fonden för fukt- och mögelskador	ramanslag	60 000
A 9. Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	ramanslag	12 000
A 10. Bostadsbidrag	ramanslag	5 919 600
A 11. Bonusränta för ungdomsbosparande	ramanslag	3 000
B 1. Geoteknik	ramanslag	22 555
C 1. Länsstyrelserna m.m.	ramanslag	1 646 031
C 2. Regionala självstyrelseorgan	obetecknat anslag	12 680
D 1. Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket	ramanslag	416 174
D 2. Statens va-nämnd	ramanslag	5 349
E 1. Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	ramanslag	800 000
Summa		22 825 533

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:813) om homosexuella sambor

Härigenom föreskrivs att lagen (1987:813) om homosexuella sambor¹ skall ha följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

Om två personer bor tillsammans i ett homosexuellt förhållande, skall vad som gäller i fråga om sambor enligt följande lagar och bestämmelser tillämpas även på de homosexuella samborna:

1. lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem,
2. ärvdabalken,
3. jordabalken,
4. 10 kap. 9 § rättegångsbalken,
5. 4 kap. 19 § första stycket utsökningsbalken,
6. 19 § första stycket, punkt 1 nionde stycket och punkt 3 sjunde stycket av anvisningarna till 31 § samt punkt 3 a av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370),
7. lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
8. bostadsrättslagen (1991:614),
9. 9 § rättshjälpslagen (1972:429),
10. lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer,
11. 5 kap. 18 § tredje stycket fastighetsbildningslagen (1970:988),
12. 10 § insiderlagen (1990:1342),
13. 14 kap. 3 §, 4 § tredje stycket och 8 § tredje stycket vallagen (1997:157),
14. 36 § första stycket lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.,
15. 4 § lagen (1997:159) om brevröstning i vissa fall,
16. lagen (1993:1469) om uppskovsavdrag vid byte av bostad,
17. 10 kap. 18 §, 11 kap. 2, 15 och 16 §§, 12 kap. 7 och 8 §§ samt 16 kap. 7 och 9 §§ föräldrabalken,
18. säkerhetsskyddslagen (1996:627), *samt*

18. säkerhetsskyddslagen (1996:627),

19. lagen (1996:1231) om skattereduktion för fastighetsskatt i vissa fall vid 1997-2001 års taxeringar.

19. lagen (1996:1231) om skattereduktion för fastighetsskatt i vissa fall vid 1997-2001 års taxeringar, *samt*

20. lagen (1993:737) om bostadsbidrag.

Förutsätter dessa lagar eller bestämmelser att samborna skall vara ogifta, gäller det också de homosexuella samborna.

¹ Senste lydelse 1997:163.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1993:737) om bostadsbidrag dels att punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1996:441) om ändring i nämnda lag skall upphöra att gälla, dels att 14 § skall ha följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

14 §¹

Bostadsbidrag lämnas månadsvis som

1. särskilt bidrag med – 600 kronor för ett barn, – 900 kronor för två barn, – 1 200 kronor för tre barn, – 1 500 kronor för fyra barn <i>och</i> – 1 800 kronor för fem eller flera barn, <i>samt</i>	1. särskilt bidrag med – 600 kronor för ett barn, – 900 kronor för två barn <i>och</i> – 1 200 kronor för tre <i>eller flera</i> barn, <i>samt</i>

2. bidrag till kostnader för bostad med 75 procent av den del av bostadskostnaden per månad som för familjer med
- ett barn överstiger 2 000 kronor men inte 3 000 kronor,
 - två barn överstiger 2 000 kronor men inte 3 300 kronor,
 - tre eller flera barn överstiger 2 000 kronor men inte 3 600 kronor.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket 2, lämnas bidrag med 50 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till

- 5 300 kronor för familjer med ett barn,
- 5 900 kronor för familjer med två barn,
- 6 600 kronor för familjer med tre eller flera barn.

Högre bostadskostnad än som anges i andra stycket får beaktas, om sökanden eller någon medlem av familjen är funktionshindrad.

¹ Senaste lydelse 1996:441.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998. Äldre bestämmelser skall tillämpas på bidrag som avser tid före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län

Härigenom föreskrivs följande.

1 § I Gotlands län får under tiden den 1 januari 1998 - 31 december 2002 bedrivas försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning. Länsstyrelsen fullgör under den tid som försöksverksamheten pågår de uppgifter som ankommer på länsarbetsnämnden och skogsvårdsstyrelsen.

2 § Vad som i lag eller annan författning sägs om länsarbetsnämnden eller skogsvårdsstyrelsen skall under försöksverksamheten i stället avse länsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

2.4 Förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället

Härigenom föreskrivs följande.

En kommun som fått statligt bidrag för åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället får, trots bestämmelserna i kommunallagen (1991:900), använda det för att ge ekonomiskt och annat stöd till enskilda i enlighet med de föreskrifter som gäller för bidraget.

Denna lag träder i kraft den 15 januari 1998.

3 Inledning

3.1 Omfattning/ändamål

Utgiftsområdet omfattar plan-, bygg- och bostadsväsendet, geotekniska frågor, länsstyrelserna, lantmätarverksamhet m.m. samt stöd till ekologisk omställning och utveckling.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
62 039	40 368	30 856	22 826	20 427	17 574

Ramen för utgiftsområdet har justerats upp i förhållande till den preliminära ram som redovisades i den ekonomiska vårpropositionen. Skälet till justeringen är ändrade beräkningsförutsättningar, vilka har inneburit att anslaget A 10 Bostadsbidrag under budgetåret 1998 beräknas öka med 23,6 miljoner kronor i förhållande till vad som tidigare angetts.

Sammanfattande kommentarer till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Samhällets samlade stöd för bostadsbidrag ökade t.o.m. kalenderåret 1995 medan utgifterna för det generella stödet till bostadsbyggandet (räntebidrag) började minska från budgetåret 1993/94.

De totala utgifterna för utgiftsområdet minskar främst beroende på lägre utgifter för räntebidrag. Utgifterna minskar snabbare än vad som beräknades i budgetpropositionen för 1997 i första hand till följd av att de förbättrade statsfinanserna har lett till att räntenivån har sjunkit betydligt.

Antalet bostadsbidragstagare har minskat på grund av de regeländringar som genomförts. År 1995 lämnades bostadsbidrag till drygt 556 000 hushåll, 1996 till ca 460 000 hushåll och under första halvåret 1997 till ca 360 000 hushåll.

Större förändringar

Fr.o.m. 1997 tillämpas nya regler för bostadsbidrag, bl.a. ett nytt inkomstprövningssystem. De nya bestämmelserna beräknas leda till att utgifterna för bidragsgivningen minskar med drygt 25 procent.

Den 1 januari 1997 bildades Skåne län genom sammanläggning av Kristianstads län och Malmöhus län. Samtidigt bildades Länsstyrelsen i Skåne län.

Det statliga lantmäteriet har fr.o.m. 1996 en ny central och lokal myndighetsorganisation.

Riksdagen har anvisat en miljard kronor för ett femårigt program för stöd till investeringar för en ekologiskt hållbar samhällsutveckling. Programmet syftar till att skapa sysselsättning främst genom kretsloppsanpassning av byggnader och teknisk infrastruktur.

Mål för utgiftsområdet

Att främja en ekologiskt hållbar utveckling inom samhällsplanering och byggande.

Att utveckla instrumenten för samhällsplaneringen och ge denna en mer sektorsövergripande karaktär.

Bostadspolitikens uppgift är att trygga alla människors behov av en god bostad till rimlig kostnad och av en trygg närmiljö.

Prioriteringar för 1998

Omställningen till ekologiskt och hållbart byggande och boende skall påskyndas. Beslut har fattats om stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet för åren 1998 - 2000. En stor del av medlen bedöms riktas till bostadsbeståndet, främst ombyggnader i miljonprogramsområdena.

Arbetet med att söka undanröja och förebygga inomhusmiljöns bidrag till ohälsa måste fortsätta.

Regeringen föreslår att riksdagen tar ställning till målet att främja en ekologiskt hållbar utveckling inom samhällsplanering och byggande. I övrigt stäm-

mer de angivna målen överens med de utgångspunkter som redan tidigare gäller för samhällets insatser inom utgiftsområdet.

3.2 Beslutade och nya besparingsåtgärder från år 1998

I budgetpropositionen för år 1997 (prop. 1996/97:1) föreslog regeringen att besparingar motsvarande 50 miljoner kronor per år fr.o.m. år 1998 görs på räntebidrag med anledning av riksdagens beslut om besparingar inom utgiftsområde 18 (prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96: 304). Vidare föreslog regeringen i 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150) att besparingar motsvarande 300 miljoner kronor görs engångsvis för år 1998. I samma proposition föreslogs också att regelförändringar i bostadsbidragen skall finansieras inom utgiftsområdets ram, dock ej inom anslaget A10 Bostadsbidrag. Merutgiften för regelförändringen beräknas uppgå till 175 miljoner kronor per år fr.o.m. år 1998. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (bet. 1996/97:BoU1, rskr. 1996/97:92 och bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284).

Riksdagen beslutade vidare på regeringens förslag i tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284) att genomföra vissa förändringar dels av reglerna för bostadsbidrag fr.o.m. den 1 november 1997, dels av reglerna för räntebidrag m.m. i syfte att effektivisera, begränsa och få utgifterna för bidragen under kontroll. I åtgärderna ingår att en senaste tidpunkt fastställts för ansökningar om räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder enligt 1992 års subventionssystem samt för när projekt senast skall vara färdigställda och ansökningar om utbetalning av bidrag skall ha kommit in till länsstyrelsen. Tidsfrister har också införts i reglerna för det statliga investeringsbidraget för ny- och ombyggnad av bostäder. Vidare har en ny bestämmelse införts i 1993 års subventionssystem, det s.k. Danellsystemet, som innebär att ett projekt aldrig skall anses påbörjat tidigare än två år före den dag då ansökan om utbetalning av bidrag kommer in till länsstyrelsen. Därutöver har reglerna ändrats för beräkning av subventionsräntan i vissa fall både i 1992 års och i 1993 års subventionssystem samt nya regler införts i 1992 års system för räntebidrag efter exekutiv försäljning.

I enlighet med vad som tidigare aviserats beräknas också en neddragning med 75 miljoner kronor för Lantmäteriverket (prop. 1994/95:166, bet. 1994/95:BoU17, rskr. 1994/95:313).

RRV har i sin årliga rapport pekat på risken för negativa konsekvenser för länsstyrelsernas verksamhet till följd av beslutade besparingskrav på länssty-

relserna. RRV bedömer att de resurser som lagts ned på vissa uppgifter inte varit tillräckliga. Regeringen delar RRV:s bedömning. Regeringen föreslår att det tidigare beslutade besparingskravet på länsstyrelserna reduceras med 50 miljoner kronor fr.o.m. år 1998. Vidare avser regeringen att minska besparingskravet till 30 miljoner kronor för Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Sveriges medlemskap i EU liksom det ökade internationella samarbetet innebär att krav i olika sammanhang ställs på ekonomiska åtaganden av staten. Det gäller bl.a. insatser till följd av Habitat II, FN:s andra världskonferens om boende och bebyggelsefrågor, och åtgärder som hänger samman med att genomföra en europeisk bostadsmässa i Sverige. Därför föreslås att regeringen under budgetåret 1998 får disponera högst 20 miljoner kronor på anslaget A 2 Räntebidrag m.m. för bidrag till vissa åtgärder inom ramen för internationellt samarbete på bygg- och bostadsområdet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med redovisning av hur medlen använts.

För att kunna tillgodose dessa omfördelningsbehov är det enligt regeringens bedömning nödvändigt att vidtaga ytterligare besparingsåtgärder utöver de redovisade regeländringarna i räntebidragen m.m. Regeringen anser av detta skäl att anslaget A 7 Byggnadsforskning bör minska med 20 miljoner kronor fr.o.m. år 1998. Vidare föreslår regeringen att bidragsandelen för statligt räntestöd för reparation och underhåll (RBF-stöd) sänks med fem procentenheter, dvs. från 20 till 15 procent. Den lägre bidragsandelen bör gälla bidrag som avser tiden efter den 1 januari 1998. Eftersom bidragsgivningen upphört påverkar ändringen återstående utbetalningar av redan beviljat räntestöd. Åtgärden beräknas leda till en utgiftsminskning för räntebidrag med ca 75 miljoner kronor fr.o.m. 1998. Tillgängliga uppgifter om stödets storlek i relation till antalet bostäder ger vid handen att minskningen av bidrag i de flesta fall blir mycket begränsad.

3.3 Åtgärder utanför utgiftsområdet

För att öka sysselsättningen har betydande resurser omfördelats, bl.a. har regeringen sedan december 1994 lagt fram flera stimulanspaket för byggandet. I dessa har ingått bl.a. bidrag till bostadsförbättringsåtgärder, investeringsbidrag för nybyggande av bostäder samt stöd till miljöförbättringar i bostäder och sådana lokaler där främst barn och ungdomar vistas. För åren 1997 - 1999 finns ett tillfälligt investeringsbidrag för att få fram fler studentbostäder. Totalt har drygt 6 miljarder kronor avsatts för de nämnda stöden. Stöden har utbetalats från anslaget A 2 Ar-

betsmarknadspolitiska åtgärder inom utgiftsområde 14 *Arbetsmarknad och arbetsliv*.

Att bryta boendesegregationen är ett nationellt intresse där kommunerna har en huvudroll. Inom utgiftsområde 8 *Invandrare och flyktingar* på anslaget B 1 Särskilda insatser i invandratäta områden anvisas medel för stöd till kommuner för åtgärder i invandratäta och utsatta bostadsområden.

3.4 Skatteavvikelser

Samhällets stöd inom utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande* redovisas i huvudsak som anslag på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av de stöd som redovisas via anslag finns dock även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av olika särregler i skattelagstiftningen. Dessa stöd brukar betecknas som *saldopåverkande* skatteavvikelser. De kan t.ex. syfta till att påverka hushållens och företagens inkomster eller priser. Skatteförmånerna kan vara motiverade av fördelningspolitiska eller andra skäl. Om en sådan förmån på budgetens inkomstsida slopas leder detta till en budgetförstärkning för den offentliga sektorn.

En brist i den traditionella redovisningen av anslag gäller den samtidiga förekomsten av skattepliktiga och icke skattepliktiga transfereringar på budgetens utgiftssida. Blandningen av skattepliktiga och icke skattepliktiga transfereringar medför att kostnaden för dessa stöd inte är direkt jämförbara.

I tabellen anges hur mycket bostadsbidragen skulle behöva höjas för att hushållens disponibla inkomster inte skall påverkas av en skattebeläggning. Skattebefrielsen för olika offentliga transfereringar brukar betecknas som *icke saldopåverkande* skatteavvikelser.

För att identifiera en skatteavvikelse måste det existerande regelsystemet sättas i relation till en jämförelsenorm. Den jämförelsenorm som huvudsakligen använts här baseras på principen om en enhetlig beskattning av olika ekonomiska aktiviteter, vilket också var en av grundpelarna i 1990-års skattereform. En sådan norm underlättar analysen av skattesystemet utifrån ett budgetperspektiv.

3.4.1 Beräkning och redovisning av skatteavvikelser

Skatteavvikelsernas storlek har beräknats med den s.k. utgiftsekivalentmetoden. För saldopåverkande skatteavvikelser innebär denna metod att den *nettoberäknade* skatteavvikelsen är lika med storleken på den skattefria transferering som fullt ut kompenserar den skattskyldige för ett eventuellt slopande av avvi-

kelsen. Den *bruttoberäknade* skatteavvikelsen visar storleken på motsvarande skattepliktiga transferering. Denna beräknas som kvoten mellan nettoavvikelsen och 1 minus marginalskattesatsen för den skattskyldige. För icke saldopåverkande skatteavvikelser beräknas endast en bruttoavvikelse.

Värdet på de aggregerade skatteavvikelserna bör tolkas med stor försiktighet. Redovisningen avser de regler som gällde den 1 januari 1997.

Nedan redovisas de största skatteavvikelserna som är direkt hänförliga till utgiftsområdet.

SKATTEAVVIKELSER

NAMN PÅ SKATTEAVVIKELSEN	SKATTEAVVIKELSE BRUTTO MDR KRONOR		SKATTEAVVIKELSE NETTO MDR KRONOR	
	1996	1997	1996	1997
<i>Saldopåverkande</i>				
Avkastning egnahem	7,8	7,9	5,5	5,5
Avkastning bostadsrätter	4,3	4,5	3,0	3,1
Uppskov reavinstbeskattning fastigheter	1,6	1,6	1,2	1,2
ROT-reduktioner	2,7	4,1	2,0	3,0
Försäljning av tomtmark och byggnader	0,1	0,1	0,1	0,1
Tidpunkt för inbetalning av moms i byggnadsrörelse	0,3	0,3	0,2	0,2
Räntekostnader för bostadsrättsföreningar	-2,9	-2,9	-2,0	-2,0
Fastighetsskatt på hyresfastigheter	-3,2	-3,8	-2,4	-2,8
Summa saldopåverkande avvikelser	10,7	11,8	7,6	8,3
<i>Icke saldopåverkande</i>				
Bostadsbidrag	4,4	3,1	-	-
Summa icke saldopåverkande avvikelser	4,4	3,1	-	-

3.4.2 Skatteförmåner

Avkastning egnahem

Avkastning från egnahem behöver ej tas upp till beskattning. Däremot utgår fastighetsskatt med 1,7 procent av taxeringsvärdet. Den skatt som borde utgått enligt normen baseras på fastighetens verkliga marknadsvärde. Skatteavvikelsen uppgår till mellanskillnaden mellan skatten på räntan på fastighetens marknadsvärde och den fastighetsskatt som istället utgår.

Avkastning bostadsrätter

En bostadsrättsförening skall årligen ta upp en intäkt på 3 procent (schablonintäkt) av fastighetens taxeringsvärde. Denna intäkt skall motsvara avkastningen på fastigheten. Eftersom summan av marknadsvärdena för lägenheterna överstiger fastighetens marknadsvärde uppstår en skatteavvikelse när medlemmarna själva inte betalar någon kompletterande skatt för den avkastning som överstiger schablonintäkten. Skatteavvikelsen uppgår till mellanskillnaden mellan den skatt på avkastningen av bostadsrätterna som borde utgå enligt normen och den skatt på schablonintäkten som faktiskt betalas av föreningen plus fastighetsskatten.

Uppskov med reavinst vid försäljning av småhus och bostadsrätter

Fr.o.m. den 8 september 1993 kan den reavinst som uppstår vid försäljning under vissa omständigheter skjutas upp. Skatteavvikelsen motsvarar räntan på skattekrediten.

ROT-reduktioner

Under 1993 och 1994 medgavs en skattereduktion om 30 procent på löneandelen av reparations- och förbättringskostnader på fastigheter. Skatteavvikelsen avser skatt på kapitalinkomst och näringsverksamhet. Under 1995 medgavs ingen skattereduktion, men under tiden den 15 april 1996 - 31 december 1997 har ROT-avdraget återinförts och utvidgats till att gälla även för bostadsrätthavare.

Försäljning av tomtmark och byggnader

Då tomtmark försäljs till en icke momspliktig uppstår en skatteavvikelse genom att ingen mervärdesskatt utgår vid en sådan försäljning. Samma sak gäl-

ler den obeskattade vinstmarginalen på byggnader som uppförts i egen regi och som omfattas av uttagsbeskattning och som säljs vidare till en icke momspliktig person.

Tidpunkt för redovisningsskyldighetens inträde i byggnads- och annan entreprenadverksamhet

Redovisningsskyldigheten inträder två månader efter det att fastigheten tagits i bruk. Skatteavvikelsen avser räntan på skattekrediten.

Bostadsbidrag

Bidragen är skattefria. Skatteavvikelsen avser det belopp med vilket bidragen skulle behöva ökas om de vore skattepliktiga.

3.4.3 Skattesanktioner

Räntekostnader för bostadsrättsföreningar

Avdragsrätten för räntor är begränsad till ett belopp som svarar mot de intäkter föreningen har.

Fastighetsskatt på hyresfastigheter

Fastighetsskatten är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. I linje med övrig företagsbeskattning borde enligt normen endast företagets resultat beskattas. Skatteavvikelsen motsvarar den faktiska fastighetsskatten på fastigheter som ägs av konventionellt beskattade företag, minskad med den skatteeffekt som följer av att fastighetsskatten är en avdragsgill kostnad.

UTGIFTSUTVECKLINGEN FÖR DE I UTGIFTSOMRÅDE 18 INGÅENDE VERKSAMHETSOMRÅDEN (MILJONER KRONOR)

	UTGIFT 1995/96	DÄRAV 1996	ANVISAT 1997	UTGIFTSPROGNOS 1997	FÖRSLAG 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
A Plan-, bygg- och bostadsväsendet	58 516,0	37 964,7	31 128,0	28 487,4	19 922,7	16 475,1	12 575,7
B Geoteknik	23,7	15,8	24,0	23,0	22,6	23,2	23,8
C Länsstyrelserna m.m.	2 699,5	1 803,8	1 720,8	1 820,0	1 658,7	1 695,2	1 730,7
D Lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet m.m.	799,9	583,7	495,4	525,6	421,5	433,4	443,9
E Stöd till ekologisk omställning och utveckling					800,0	1 800,0	2 800,0
Totalt för utgiftsområde 18	62 039,0	40 368,0	33 368,2	30 856,0	22 825,5	20 426,8	17 574,1

4 Plan-, bygg- och bostadsväsendet

4.1 Omfattning/ändamål

Till verksamhetsområdet plan-, bygg- och bostadsväsendet hör utgifter för bl.a. räntebidrag, statliga kreditgarantier, bostadsbidrag, byggforskning och bidrag till fonden för fukt- och mögelskador samt förvaltningskostnader för myndigheterna Boverket, Statens bostadskreditnämnd, Byggforskningsrådet och Fonden för fukt- och mögelskador.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
58 516	37 965	28 487	19 923	16 475	12 576

Sammanfattande kommentarer

Utgifterna för de statliga räntesubventionerna har minskat kraftigt. Budgetåret 1995/96 utbetalades 43,3 miljarder kronor, varav 27,8 miljarder kronor under 1996, jämfört med 32,6 miljarder kronor budgetåret 1994/95. För år 1997 beräknas utgifterna till 20,6 miljarder kronor, vilket är lägre än anslaget i 1997 års budgetproposition.

Även utgifterna för bostadsbidrag minskar. År 1995 utbetalades ca 9,2 miljarder kronor medan utgifterna under 1996 uppgick till 8,4 miljarder kronor. För år 1997 beräknas kostnaderna till 6,1 miljarder kronor.

Större förändringar

Bostadsbidrag till hushåll utan barn där sökanden är äldre än 28 år slopades den 1 januari 1996. Fr.o.m. år 1997 tillämpas ett nytt system för inkomstprövning av bostadsbidragen som tillsammans med övriga regeländringar leder till betydande besparingar. Riksdagen har våren 1997 beslutat om vissa justeringar av reglerna i syfte att något mildra effekterna av de nya reglerna.

Prioriteringar för 1998

Det inledda arbetet med inomhusmiljöfrågor och kretslopp i byggandet fortsätter.

Byggkostnadsdelegationen slutför teknikupphandlingsprojektet och arbetar vidare med övriga frågor som påverkar produktionskostnaderna.

4.2 Resultatbedömning

Tillståndet och utvecklingen inom området

I bostadsbeståndet finns ca 4,2 miljoner permanenta bostäder. Bostadsstandarden i Sverige är i ett internationellt perspektiv hög och jämnt fördelad. Praktiskt taget alla bostäder har fullt modern utrustning. Den genomsnittliga bostadsytan per person har beräknats vara 43 kvm (år 1993).

Bostadsbyggandet har varit mycket lågt de senaste åren. Antalet påbörjade lägenheter har enligt SCB uppgått till i genomsnitt drygt 12 000 lägenheter årligen under åren 1993 - 1996. Bostadsbyggandet var högt i slutet på 1980-talet och de första åren på 1990-talet. Under femårsperioden 1988 - 1992 färdigställdes drygt 270 000 lägenheter eller i genomsnitt nästan 55 000 lägenheter per år.

När det gäller tillgången på bostäder rapporterar Boverket att 264 kommuner i januari 1997 bedömt att det råder balans på bostadsmarknaden eller att det finns överskott på bostäder. Bostadsbrist råder i 18 kommuner, i första hand på högskoleorter och i storstadsregionerna.

Enligt SCB fanns det i mars 1997 drygt 59 000 lägenheter som var lediga till uthyrning i privatägda och allmännyttiga fastigheter. Det motsvarar 3,8 procent av det aktuella beståndet. Jämfört med mars 1996 har antalet lediga lägenheter ökat med närmare

10 000 lägenheter. Merparten eller 70 procent av lediga lägenheter i allmännyttiga fastigheter finns i kommuner med mindre än 75 000 invånare.

Från år 1990 har bostadsutgifterna tagit i anspråk en allt större del av hushållens inkomster. Enligt SCB visar bostads- och hyresundersökningen (BHU) att nettobostadsutgifterna (bostadskostnaden sedan hänsyn tagits till erhållet bostadsbidrag och skatteavdrag) år 1993 uppgick till ca 24 procent av hushållens disponibla inkomster. SCB redovisar vidare att motsvarande andel år 1995 var 27,5 procent enligt undersökningen om hushållens inkomster (HINK).

I november 1996 redovisade den bostadspolitiska utredningen förslag om bostadspolitiken på längre sikt och statens stöd till bostadsproduktionen i betänkandet Bostadspolitik 2000 - från produktions- till boendepolitik (SOU 1996:156). Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition.

Statens utgifter för räntebidrag till bostadsbyggandet har minskat till följd av ändrade regler, lägre räntenivåer och minskat byggande.

Antalet skadeärenden i samband med statlig kreditgaranti har ökat. Den största delen av skadeärendena avser myndighetsbeslutade lån, dvs. sådana tidigare statliga bostadslån som beslutats av länsbostadsnämnderna och som utbetalats av Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB efter år 1991.

Samhällets utgifter för bostadsbidrag steg kraftigt under 1990-talets första hälft. De omfattande besparingsåtgärder och regeländringar som genomförts för att bryta utvecklingen har lett till att utgifterna minskar fr. o.m. år 1996.

UTVECKLINGEN AV STATENS UTGIFTER FÖR RÄNTEBIDRAG M.M., ERSÄTTNING FÖR KREDITFÖRLUSTER OCH BOSTADSBIDRAG

MILJARDER KRONOR (LÖPANDE PRISER)

	91/92	92/93	93/94	94/95	1996	1997 ¹
Räntebidrag m.m.	29,1	33,8	33,7	32,6	27,8	20,6
Ersättning för kreditförluster			0,1	0,5	1,2	1,3
Bostadsbidrag	2,5	2,9	11,4 ²	9,2	8,4	6,1

1. Utgiftsprognos

2. Anslaget belastades engångsvis med kostnader för ett extra halvår i samband med att staten övertog hela kostnadsansvaret.

Regeringen tillkallade i maj 1996 en särskild byggkostnadsdelegation (dir. 1996:38) med uppgift att aktivt och i samarbete med byggsektorns aktörer arbeta för varaktigt sänkta produktions- och förvaltningskostnader. Delegationen genomför nu ett teknikupphandlingsprojekt som syftar till att premiera ny och billigare byggt teknik. Projektet har i anbudsskedet omfattat tio anbudslämnare. De fyra vinnare som utsetts kommer att få bygga prototypus om 9 - 12 lägenheter på olika orter i Sydsvetige. En utvärdering kommer därefter att

göras. Delegationens arbete går nu vidare med övriga frågor som påverkar produktionskostnaderna.

Arbetet med att förebygga och minska inomhusmiljöns bidrag till ohälsa fortsätter. Boverket har ett omfattande regeringsuppdrag som innefattar bl.a. demonstrations- och utvecklingsprojekt som avser inomhusmiljön, kretsloppet i byggandet, miljöklassning av byggnader och hälsodeklaration av bostäder m.m. Slutredovisning skall ske senast den 15 mars 1998. Regeringen har vidare tillkallat Byggkvalitetsutredningen (dir. 1996:39) för att se över vilka krav som kan ställas på byggsektorn i syfte att garantera ett miljö- och hälsoriktigt byggande. Resultaten från det pågående arbetet i dessa delar kommer att utnyttjas i den fortsatta översynen av de bestämmelser som gäller för byggandet.

Ändringarna i systemet för tillsyn och kontroll enligt Plan- och bygglagen, PBL, har mottagits både positivt och negativt av aktörerna. Boverket har i uppdrag att utvärdera ändringarna. Boverket skall bl.a. undersöka funktionen hos systemet samt utvärdera om syftena med förändringarna uppnåtts t.ex. när det gäller att få ett regelsystem som främjar bättre kvalitet i byggandet, tillgodoser väsentliga allmänna intressen samt möjliggör en smidigare byggprocess, teknisk utveckling och lägre byggkostnader. Utvärderingen skall redovisas den 1 oktober 1997.

Myndighetsorganisationen inom plan-, bygg- och bostadsväsendet är för närvarande föremål för en översyn (dir. 1996:113) av en särskild utredare. Utredningen överlämnade i maj månad betänkandet Ändrad organisation för det statliga plan-, bygg- och bostadsväsendet (SOU 1997:90). Betänkandet har remissbehandlats. Utredningens slutbetänkande skall lämnas den 1 oktober 1997. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i denna fråga.

Länsstyrelsernas arbete med bostadsadministration

Länsstyrelserna har fått ansvar för besluten om de tillfälliga bostadsstöd som införts av arbetsmarknadsskäl. Under budgetåret 1995/96 har huvuddelen av bostadsenheternas arbete varit inriktat på handläggning av dessa ärenden. Årsredovisningarna visar att man trots stor efterfrågan klarat att fördela de tillfälliga stöden. Samtidigt har i de flesta fall målen för handläggningstiderna nåtts och servicenivån hållits uppe.

Samhällsplanering

Verksamheten inom planområdet har inriktats på att ytterligare utveckla arbetet med samordning och sammanvägning av olika statliga intressen. Detta ar-

bete är emellertid förenat med vissa svårigheter. Av Boverkets årsredovisning framgår bl.a. vissa problem när det gäller verkets möjligheter att fullfölja sitt samordningsansvar. Vidare tyder verkets uppföljningar på att frågan om långsiktig hushållning inte beaktas i tillräcklig utsträckning, t.ex. i fråga om miljökonsekvensbeskrivningar. Detta gäller även vid genomförandet av de geografiskt bestämda struktur-fondsprogrammen inom ramen för EU. Länsstyrelserna redovisar i allmänhet en stark satsning på analys- och utredningsarbete samt medverkan i översiktsplanering. Insatserna på uppföljning och utvärdering behöver emellertid utvecklas och samordnas.

Med anledning av utvecklingen vill regeringen särskilt betona några utvecklingstendenser som kommer att påverka samhällsplaneringen under det kommande året.

Omställningen mot ett ekologiskt hållbart samhälle innebär en höjning av ambitionsnivån i samhällsplaneringen med krav på delvis nya arbetsformer och ett omfattande utvecklingsarbete. Viktiga steg har tagits genom bl.a. arbetet med lokala Agenda 21 och utveckling av stödformer samt lagstiftning. Regeringen utvecklar tydligare i särskild skrivelse till riksdagen några utgångspunkter för de utmaningar som den ekologiska omställningen kan innebära för samhällsplaneringen.

Det internationella samarbetet intensifieras och breddas. En förestående försöksverksamhet med gränsöverskridande planeringssamarbete kommer att involvera inte bara den nationella nivån, utan framför allt utgå från regionala och lokala myndigheters erfarenheter. Samtidigt förutsätter Sveriges medverkan i arbetet ökade insatser på forskning och utveckling av metoder och arbetssätt, bl.a. för ett närmande mellan fysisk planering och regional utveckling. Framför allt behöver den fysiska planeringen på regional nivå utvecklas.

Den regionala samhällsorganisationen är i en process av förändring, både vad gäller regional indelning och demokratisk förankring. Det har blivit alltmer uppenbart att det behövs en bättre samordning av sektorspolitiken på olika nivåer. Den fysiska planeringen är outvecklad på regional nivå, samtidigt som nya former av mellankommunal samverkan växer fram kring t.ex. kommunikationer och annan infrastruktur samt utbildnings- och servicefrågor. Sammantaget verkar dessa förändringar i riktning mot ett närmande mellan fysisk planering och regional utveckling.

Dessa omvärldsförändringar behöver även uppmärksammas vid diskussioner om statens åtaganden inom samhällsplaneringsområdet.

EU-arbetet

Arbetet med byggproduktdirektivet (89/106/EEG) dominerar EU-arbetet inom detta verksamhetsområde. Under 1995/96 har arbetet med mandat och harmoniserade europastandarder fortsatt.

Under 1996 initierade kommissionen ett projekt för att förenkla lagstiftningen på den inre marknaden (SLIM - Simpler Legislation for the Internal Market). Sverige har deltagit aktivt i arbetet som bl.a. resulterat i att kommissionen tagit fram en handlingsplan för den inre marknaden som också berör byggprodukt-direktivet.

Regeringen tillkallade i december 1996 en särskild utredare (dir. 1996:104) med uppgift att aktivt och i samarbete med byggsektorns aktörer arbeta för ett genomförande av en europeisk bostadsmässa. Vid flera tillfällen har regeringen fört fram en europeisk bostadsmässa som en möjlighet att skynda på genomförandet av byggproduktdirektivet. En europeisk bostadsmässa bör kunna bidra till att skapa en helhetssyn på bygg- och bostadsfrågorna inom EU och därigenom också skapa förutsättningar för en väl fungerande inre marknad när det gäller byggsektorn.

Som redovisats förväntas ett ökat engagemang i EU-samarbetet inom samhällsplaneringen under det kommande året. Sverige skall genomföra ett brett nationellt rådslag om ett utkast till Regional Utvecklingsplanering i ett europeiskt perspektiv. Resultatet av samrådet skall användas i det fortsatta EU-samarbetet inom samhällsplaneringen. Sverige kommer också att delta aktivt i de diskussioner om stadsutveckling som initierats inom EU.

För att pröva och utveckla metoder i planeringssamarbetet har särskilda medel, det s.k. INTER-REG II C, avsatts för bl.a. Östersjöområdet. Ett sekretariat med uppgift att initiera projekt och följa arbetet kommer att inrättas i Rostock med en filial i Karlskrona. Kostnaderna för filialen avses betalas till hälften av Sverige och till hälften med medel från EU.

4.3 Anslag

A 1. Boverket: Förvaltningskostnader

1995/96	Utgift	200 981	Anslags-sparande	42 109
Därav 1996	Utgift	139 913		
1997	Anslag	131 058	Utgifts-prognos	142 650
1998	Förslag	120 455		
1999	Beräknat	123 399		
2000	Beräknat	126 419		

Beloppen anges i tusental kr

Boverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö och hushållning med naturresurser, fysisk planering, byggande och boende. Verket svarar också för den centrala administrationen av statligt bostadsstöd i form av bidrag för finansiering av bostäder.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målen för Boverkets verksamhet är enhetlighet och effektivitet i tillämpningen av regler och stödsystem. Boverket skall vidare verka för att den fysiska planeringen främjar en god hushållning med naturresurser och en god bebyggelsemiljö samt ett effektivt och hälsosamt byggande.

Årsredovisningen för budgetåret 1995/96 visar att resursmässigt togs 39 procent av det totala antalet årsarbetskrafter i anspråk för verksamhetsområdet *Hushållning med naturresurser, byggd miljö och fysisk planering*. Verksamhetsområdena *Byggande* respektive *Boende* tog i anspråk 23 respektive 35 procent. Det totala antalet årsarbetskrafter har minskat något i jämförelse med budgetåret 1994/95 (från 189 till 187 - mätt på 12-månadersbasis). Antalet tills vidare anställda uppgick vid utgången av budgetåret till 199, vilket är en ökning med 1 anställd jämfört med året innan.

De mest resurskrävande prestationerna inom respektive verksamhetsområde var under budgetåret 1995/96 metodutveckling (Hushållning med naturresurser, byggd miljö och fysisk planering), EU-arbete (Byggande) samt utbetalning av stöd och ärendehandläggning (Boende).

Inom verksamhetsområdet Boende har målet om högst tre månaders handläggningstid för förvaltningsärenden inte uppnåtts under budgetåret, vilket i hög grad beror på den ökade ärendetillströmningen i samband med att olika stimulansbidrag infördes.

Andelen överklagade beslut varierar mellan olika typer av bidrag. Den högsta andelen överklagade be-

slut under verksamhetsåret 1995/96 gällde räntebidrag för ombyggnad enligt 1992 års regler (12 procent).

Mot bakgrund av vad som ovan anförts samt vad som i övrigt redovisas i Boverkets årsredovisning för 1995/96 bedömer regeringen att Boverkets verksamhet under budgetåret 1995/96 bedrivits i enlighet med de av regeringen fastlagda riktlinjerna.

Boverkets ramanslag har för budgetåret 1998 räknats ned med 12,8 miljoner kronor, till följd av riksdagens beslut om besparingar på statlig konsumtion och regeringens förslag till budgetförstärkningar enligt 1995 års kompletteringsproposition (prop. 1994/95:100 bil. 1, bet. 1994/95:FiU10, rskr. 1994/95:179 respektive prop. 1994/95:150 bil. 1, bet. 1994/95:FiU29, rskr. 1994/95:459).

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Boverkets årsredovisning. RRV har heller inte framfört några iakttagelser av större vikt eller av principiell betydelse.

A 2. Räntebidrag m.m.

1995/96	Utgift	43 341 780		
Därav 1996	Utgift	27 832 306		
1997	Anslag	23 400 000 ¹	Utgifts-prognos	20 560 000
1998	Förslag	12 100 000		
1999	Beräknat	9 000 000		
2000	Beräknat	5 500 000		

Beloppen anges i tusental kr

1. Varav 25 miljoner kronor har omfördelats till A 10 Bostadsbidrag

De utgifter som belastar anslaget är statliga räntesubventioner för ny- och ombyggnad av bostäder och för vissa underhålls- och förbättringsåtgärder i hyres- och bostadsrättsbostäder. Anslaget disponeras vidare för ombyggnadsbidrag till äldre bostäder och för bidrag till förvaltningsförluster, s.k. 33 §-ersättning, till kommuner.

Utgifterna för räntebidrag är starkt beroende av räntenivån och byggvolymen. Byggvolymen i sin tur påverkas av ett antal faktorer såsom ränteläge, utvecklingen av hushållens disponibla inkomster, arbetslöshet osv. Utgifterna för räntebidrag påverkas alltså i stor utsträckning av den samhällsekonomiska utvecklingen i stort.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

För innevarande budgetår beräknas utgifterna för räntebidrag bli 20 560 miljoner kronor jämfört med anslaget på 23 400 miljoner kronor. Underskridandet beror framför allt på lägre räntenivåer.

Statens utgifter för räntesubventioner till bostadsbyggande minskar kraftigt även kommande år till följd av lägre räntenivåer. Av utgiftsminskningen mellan 1997 och 1998 kan ca 7 miljarder kronor hänföras till den lägre räntenivån. Även de i systemet inbyggda upptrappningarna påverkar anslaget. Utgifterna minskar också till följd av ändrade regler för räntebidrag. De regeländringar som genomförts av besparings- och effektivitetsskäl i enlighet med förslagen i årets tilläggsbudget får effekt budgetåret 1998 och följande år.

För budgetåret 1998 beräknas utgifterna bli 12,1 miljarder kronor. Utgifterna beräknas sedan sjunka till en nivå som lägst på ca 3 miljarder kronor år 2002. Därefter beräknas utgifterna åter stiga, om än i en långsam takt. Detta beror på att räntebidrag utgår evigt enligt reglerna i 1993 års finansieringssystem, det s.k. Danellsystemet.

Prognosmetoderna för beräkning av utgifterna för räntebidrag har successivt förbättrats. Räntenivån är dock den mest avgörande faktorn för utfallet vilket gör att utgiftsutvecklingen även i fortsättningen är mycket svårprognosticerad. Känslighetsanalyser som gjorts visar att om subventionsräntan skulle ligga 0,5 procentenheter högre det andra halvåret 1997 skulle det medföra en högre anslagsbelastning under perioden 1998 - 2000 med ca 400 miljoner kronor per år.

Beräkningen av utgifterna för räntebidrag baseras på regeringens prognos över ränteutvecklingen. Med ett antagande om att den s.k. bopremien, dvs. marginalen mellan räntorna på stats- respektive bostadsobligationer med fem års utestående löptid, är 0,5 procentenheter ger det en subventionsränta på 6,3 procent under 1997 och 6,5 procent under 1998. För 1999 och 2000 antas subventionsräntan vara 6,8 procent.

Även det låga bostadsbyggandet påverkar utgifterna. Beräkningarna bygger på de antaganden om det framtida bostadsbyggandet som redovisas i tabellen. Vad gäller ombyggnad ingår endast projekt med ett bidragsunderlag på lägst 50 000 kronor per lägenhet.

Antaganden om byggvolym (antal påbörjade lägenheter)

	NYBYGGNAD	OMBYGGNAD
1997	10 000	23 000
1998	15 000	30 000
1999	20 000	30 000
2000	25 000	30 000

Räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder enligt äldre regler svarar för huvuddelen av utgifterna för räntesubventioner. För år 1997 beräknas räntebidrag enligt äldre bestämmelser svara för 93 procent av statens utgifter för räntebidrag. Endast en mindre del avser således räntesubventioner enligt 1993 års finansieringssystem. Räntebidrag utbetalas främst till fastigheter färdigställda under perioden 1988-1992, där årgång 1992 väger tyngst under budgetåret 1997.

Den ungefärliga fördelningen på upplåtelseform och ny- och ombyggnad anges i följande tabell.

BERÄKNADE RÄNTEBIDRAGSUTBETALNINGAR ÅR 1997 OCH 1998, FÖRDELADE PÅ ÄNDAMÅL OCH UPPLÅTELSEFORM

MILJARDER KRONOR (LÖPANDE PRISER)		1997	1998
ÄNDAMÅL	UPPLÅTELSEFORM		
Nyproduktion	Hyresrätt	7,8	4,6
	Bostadsrätt	5,3	2,9
	Äganderätt	1,0	0,5
Summa		14,1	8,0
Ombyggnad	Hyresrätt	4,7	3,1
	Bostadsrätt	1,5	0,9
	Äganderätt	0,3	0,1
Summa		6,5	4,1
TOTALT		20,6	12,1

I anslaget ingår även utgifter för räntestöd vid förbättring av bostadshus, s.k. RBF-stöd, med ca 500 miljoner kronor år 1997. Utgifterna för RBF-stöd för år 1998 beräknas bli ca 400 miljoner kronor. I beräkningen har då beaktats regeringens förslag till sänkt bidragsandel från 20 till 15 procent. Dessutom tillkommer utgifter för bidrag till s.k. 33 §-ersättning till kommuner som kan beräknas till ca 20 miljoner kronor per år.

Med hänvisning till förslaget i avsnitt 3.2 beräknas anslaget också kunna disponeras av regeringen för bidrag till vissa åtgärder avseende internationellt samarbete på bygg- och bostadsområdet inom en ram av 20 miljoner kronor för budgetåret 1998.

A 3. Vissa äldre låne- och bidragsstöd för bostadsändamål m.m.

1995/96	Utgift	268 614	¹	
Därav 1996	Utgift	159 457		
1997	Anslag	94 333	Utgifts- prognos	72 800
1998	Förslag	8 000		
1999	Beräknat	8 000		
2000	Beräknat	8 000		

Beloppen anges i tusental kronor

1. Uppgifterna för 1995/96 avser de tidigare anslagen Investeringsbidrag för bostadsbyggande och Tilläggsån för vissa reparations- och ombyggnadsåtgärder i hyres- och bostadsrättshus

De utgifter som belastar anslaget är återstående statliga åtaganden enligt ett antal stödformer som är under avveckling. Det gäller nybyggnadsbidrag, bidrag till bostadskostnader efter ombyggnad, statsbidrag till hyresrabatter, ungdomsbostadsstöd, investeringsbidrag för bostadsbyggande samt tilläggsån för vissa reparations- och ombyggnadsåtgärder i hyres- och bostadsrättshus.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Huvuddelen av utgifterna avser utbetalningar av investeringsbidrag för bostadsbyggande. När det gäller statsbidrag till hyresrabatter och ungdomsbostadsstöd samt tilläggsån beräknas inga utbetalningar ske efter 1997.

I de åtgärder som riksdagen beslutat med anledning av förslag i tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 ingår att införa en sluttidpunkt för utbetalning av investeringsbidrag för bostadsbyggande.

Mot denna bakgrund beräknar regeringen att behovet av medel för utbetalningar under år 1998 uppgår till 8 miljoner kronor.

A 4. Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

1995/96	Utgift	21 198	Anslags- sparande	5 012
Därav 1996	Utgift	14 395		
1997	Anslag	15 400	Utgifts- prognos	14 000
1998	Förslag	12 480		
1999	Beräknat	12 813		
2000	Beräknat	13 157		

Beloppen anges i tusental kr

Statens bostadskreditnämnd (BKN) lämnar kreditgarantier enligt förordningen (1991:1924) om statlig kreditgaranti för ny- och ombyggnad av bostäder. Kreditgarantier kan även lämnas enligt förordningen (1993:1591) om statlig kreditgaranti för lån för omfördelning av ränteutgifter på lån till bostäder (s.k. omfördelningsgaranti). BKN skall även följa och informera om kreditmarknaden för ny- och ombyggnad av bostäder.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för verksamheten är en effektivt fungerande garantigivning för finansiering av bostadsbyggande.

BKN:s verksamhet har under budgetåret 1995/96 präglats av den ökade tillströmningen av skadeärenden. Under budgetåret inkom 908 garantiärenden och 808 skadeärenden samt påbörjades handläggningen av ca 640 regressärenden. Antalet aktualiserade skador ökade med 11 procent under år 1996 jämfört med budgetåret 1994/95. Av de aktualiserade skadeärendena under budgetåret 1995/96 står bostadsrätter för 64 procent av det garanterade beloppet, hyresrätter för 33 procent och egna hem för 3 procent. Av aktualiserade skadeärenden under budgetåret 1995/96 utgjorde ackordsärenden 73 procent av det garanterade beloppet.

Avgiftsbelagd verksamhet

Riksdagen beslutade på regeringens förslag i budgetpropositionen för 1997 (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:FiU1, rskr. 1996/97:53) en ny modell för hantering av statliga kreditgarantier. Den nya modellen innebär att avgifts- och anslagsmedel skall reserveras på ett konto hos Riksgäldskontoret. Medlen skall finansiera infrianden, administration och andra utgifter. Regeringen gör den bedömningen att man inte nu bör genomföra den nya ordningen för äldre garantier. Detta innebär att man tills vidare behåller ett särskilt anslag för förvaltningskostnader.

BKN:s garantiverksamhet har delats in i två resultatområden, *Äldre garantier* och *Nya garantier*. Med äldre garantier avses garantier utfärdade t.o.m. år 1996 samt omfördelningsgarantier. Med nya garantier avses i princip garantier utfärdade fr.o.m. 1997 som inte avser omfördelning av ränteutgifter.

Anslaget får användas för förvaltningskostnader som är hänförliga till resultatområdet *Äldre garantier*.

I enlighet med riksdagens beslut skall finansieringen av resultatområdet *Nya garantier* ske helt utanför statsbudgeten fr.o.m. år 1998. Resultatområdet *Nya*

garantier skall finansieras genom avgifter som skall täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna.

I tabellerna redovisas budget för de två resultatområdena.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET AVSEENDE RESULTATOMRÅDET ÄLDRE GARANTIER

(MILJONER KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	222	1 648	-1 426	13
Prognos 1997	120	1 420	- 1 300	8
Budget 1998	100	1 600	- 1 500	6
Beräknat 1999	90	1 290	- 1 200	7
Beräknat 2000	80	980	- 900	8

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET AVSEENDE RESULTATOMRÅDET NYA GARANTIER

(MILJONER KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Prognos 1997	10	0	10	
Budget 1998	20	3	17	667
Beräknat 1999	33	25	8	132
Beräknat 2000	48	48	0	100

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende BKN:s årsredovisning för budgetåret 1995/96. RRV har inte framfört några iakttagelser av större vikt eller av principiell betydelse.

A 5. Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

1995/96	Utgift	1 427 647		
Därav 1996	Utgift	1 201 151		
1997	Anslag	1 300 000	Utgifts- prognos	1 300 000
1998	Förslag	1 500 000		
1999	Beräknat	1 200 000		
2000	Beräknat	1 000 000		

Beloppen anges i tusental kr

Anslaget får användas för att täcka förluster till följd av statliga garantier till långivare för ny- och om-

byggnad av bostäder inom resultatområdet *Äldre garantier*.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Garantistocken uppgick vid utgången av juni 1996 till 24 690 miljoner kronor. Nytilskottet av garantier har fortsatt att minska. Garantistocken minskar också totalt sett och uppgick vid utgången av juni 1997 till 24 346 miljoner kronor. Minskningen av garantistocken är en följd av det ökade antalet ersättningsbeslut.

Förlusterna t.o.m. budgetåret 1995/96 uppgick totalt till 2 327 miljoner kronor och avser 1 187 ärenden. För budgetåret 1997 beräknar BKN att förlusterna uppgår till 1,3 miljarder kronor. Uppskattade framtida förluster uppgår till ca 3,6 miljarder kronor för åren 1998 - 2000.

Inkomsterna från garantiavgifter för ny- och ombyggnad, vilka tas ut årligen med 0,5 procent av garanterat belopp, uppgick budgetåret 1995/96 till 222 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknas inkomsterna uppgå till 120 miljoner kronor.

A 6. Bygghälsningsrådet: Förvaltningskostnader

1995/96	Utgift	34 042	Anslags- kredit	124
Därav 1996	Utgift	22 770		
1997	Anslag	23 000	Utgifts- prognos	22 900
1998	Förslag	22 779		
1999	Beräknat	23 494		
2000	Beräknat	24 232		

Beloppen anges i tusental kr

Bygghälsningsrådet (BFR) har samordningsansvaret för all forskning och utveckling som berör byggnader, anläggningar och den byggda miljön. Det innefattar också forskning och utveckling inom energi- och miljöteknik för en bättre byggd miljö.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målen för det stöd BFR lämnar till satsningar på forskning och utveckling är att främja den byggda

miljöns kvalitet, kostnadseffektivitet och långsiktiga hållbarhet.

BFR:s administrativa verksamhet omfattar planering, initiering och samordning av FoU-insatser och experimentbyggande, internationellt samarbete, informationsinsatser samt handläggning av projektansökningar. BFR har under budgetåret 1995/96 fortsatt arbetet med att utveckla och effektivisera sin projektadministration.

Under budgetåret 1995/96 registrerade BFR 1 009 ansökningar om bidrag till FoU-verksamhet eller experimentbyggande. Jämfört med närmast föregående år har antalet ansökningar minskat, men beloppen som söktes har ökat. BFR har beviljat 282,6 miljoner kronor till FoU-projekt och experimentbyggande vilket utgör 98,9 procent av totalt disponibla medel. Genom samarbetsavtal med branschen och samfinansiering av FoU-projekt har andra finansörer bidragit med ytterligare 202 miljoner kronor.

Med anledning av riksdagens beslut (prop. 1994/95:100 bil. 1, bet. 1994/95:FiU10, rskr. 1994/95:179) om besparingar när det gäller statlig konsumtion och regeringens förslag till budgetförstärkning enligt 1995 års kompletteringsproposition (prop. 1994/95:150 bil. 1, bet. 1994/95:FiU29, rskr. 1994/95:459) har BFR:s ramanslag för budgetåret 1998 räknats ner med 1 miljon kronor.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

BFR:s årsredovisning visar att verksamheten har bedrivits i enlighet med de av regeringen fastlagda riktlinjerna. Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende BFR:s årsredovisning.

A 7. Byggforskning

1995/96	Utgift	229 397	Anslags-sparande	37 363
Därav 1996	Utgift	147 472		
1997	Anslag	179 196	Utgifts-prognos	197 000
1998	Förslag	164 430		
1999	Beräknat	167 753		
2000	Beräknat	171 226		

Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget är bidrag till forsknings- och utvecklingsarbetet inom markanvändnings-, byggnads-, anläggnings- och förvaltningsområdena samt bidrag enligt förordningen (1990:818) om bidrag för experimentbyggande m.m. Medlen fördelas av BFR.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

De medel som BFR anvisar skall användas till forskning och utveckling kring den byggda miljön samt därtill direkt hörande information om forskningens resultat.

BFR har under budgetåret 1995/96 i huvudsak fördelat medel till byggforskning inom de av riksdagen prioriterade områdena (prop. 1992/93:170, bet. 1992/93:BoU23, rskr. 1992/93:401). Vidare har utvecklingsprojektet Gimle - ett kunskapscentrum för byggd miljö - finansierats delvis med medel från anslaget.

Samverkan i och samfinansiering av BFR:s forskning och utveckling sker genom stöd till enskilda projekt och genom samarbetsavtal med ett antal aktörsgrupper i byggsektorn. Den externa finansieringen i BFR-projekt uppgick vid slutet av 1995/96 till ca 70 procent av BFR:s totala forsknings- och utvecklingsanslag. Antalet utexaminerade doktorer och licentiater har ökat från 61 budgetåret 1991/92 till 93 budgetåret 1995/96. Detta har bl.a. skett genom att BFR ökat sitt stöd till högskolor och universitet.

Slutsatser

För att möjliggöra de omfördelningar inom utgiftsområdet som regeringen anser nödvändiga föreslår regeringen att anslaget A 7 Byggforskning skall minskas med 20 miljoner kronor fr.o.m. år 1998. Anslaget har räknats ned med detta belopp. Neddragningen kan innebära att vissa forskningsområden måste omprövas.

I enlighet med vad som redovisades i budgetpropositionen för 1997 beräknas vidare att upp till 10 miljoner kronor av anslaget för budgetåret 1998 kan disponeras för den teknikupphandling m.m. som byggkostnadsdelegationen enligt sitt uppdrag skall genomföra. Anslaget har sedan tidigare räknats upp med 10 miljoner kronor per år för budgetåren 1998 och 1999 för detta ändamål.

Den särskilde utredaren som ser över myndighetsorganisationen inom plan-, bygg och bostadsväsendet (dir. 1996:113) skall senast den 1 oktober 1997 bl.a. identifiera statens roll i byggforskningen samt föreslå åtgärder och finansieringsvägar m.m. vad gäller byggforskningen. Utredarens förslag kommer att ge närmare underlag för inriktningen och omfattningen av insatserna för byggforskning.

**BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDE
MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)**

	1998	1999	2000	2001
Utnyttjat bemyndigande t.o.m. 1995/96	54	23	1	0
Anvisat bemyndigande för 1997	101	61	37	22

För budgetåret 1997 har regeringen, i likhet med tidigare år, av riksdagen bemyndigats att låta staten ta på sig förpliktelser i samband med stöd till byggforskningen som innebär åtagande för flera budgetår. Med hänsyn till den tidigare nämnda översynen bör lämnade bemyndiganden nu inte utvidgas. De bemyndiganden avseende budgetåren 1999 - 2001 som riksdagen redan beslutat om bör däremot kunna utnyttjas också för beslut under år 1998.

A 8 Bidrag till fonden för fukt- och mögelskador

1995/96	Utgift	60 100		
Därav 1996	Utgift	60 100		
1997	Anslag	60 000	Utgifts- prognos	60 000
1998	Förslag	60 000		
1999	Beräknat	60 000		
2000	Beräknat	60 000		

Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till kostnader för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1993:712) om den statliga fonden för fukt- och mögelskador i småhus, m.m. Vidare får anslaget belastas med utgifter för kansli- och utredningskostnader.

Målet för bidragsverksamheten är att motverka ohälsa till följd av fukt- och mögelskador i egnahem.

De mest betydelsefulla faktorerna för utgifternas utveckling är förknippade med gällande bestämmelser för beräkning av husägarens självrisk. Denna påverkas av det skadade husets ålder och det låneutrymme som finns tillgängligt i fastigheten. Som regel är självriskerna högre ju äldre huset är.

Regeringens överväganden**Resultatinformation**

Bidragsverksamheten påbörjades år 1986. Av Fondstyrelsens budgetunderlag framgår att bidrag t.o.m.

år 1996 utbetalats i 2 800 ärenden med sammanlagt 376 miljoner kronor. Antalet ansökningar ökade kraftigt under år 1996 till drygt 1 500, bl.a. på grund av möjligheten att få förhöjt bidrag före den 1 oktober 1997. Antalet återkallade ansökningar ökar emellertid också på grund av fastighetsägarnas svårigheter att finansiera självriskerna. Vidare uppger fondstyrelsen att allt fler fastighetsägare väljer att väcka talan vid domstol. Det genomsnittliga bidragsbeloppet har fortsatt att minska och uppgick 1996 till 72 000 kronor. Minskningen av det genomsnittliga bidragsbeloppet de senaste åren beror bl.a. på ändrade bidragsregler.

Verksamheten med bidragsgivning till åtgärder för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem är föremål för analys inom ramen för Byggkvalitetutredningens arbete (dir. 1996:39). Utredaren skall bl.a. pröva behovet av och formerna för verksamheten. Utredningsarbetet skall vara slutfört under hösten 1997. I avvaktan på ett ställningstagande till detta arbete bör verksamheten med att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem fortsätta enligt nu gällande bestämmelser under budgetåret 1998.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Anslaget disponeras av Kammarkollegiet och omfattas därför av kollegiets årsredovisning. Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Kammarkollegiets årsredovisning när det gäller Fonden för fukt- och mögelskador.

A 9. Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

1995/96	Utgift	15 707		
Därav 1996	Utgift	11 184		
1997	Anslag	12 000	Utgifts- prognos	12 000
1998	Förslag	12 000		
1999	Beräknat	12 000		
2000	Beräknat	12 000		

Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder mot radon i småhus. Bidrag lämnas om radongashalten i huset överstiger det gränsvärde som Socialstyrelsen anger som godtagbart från hälsoskyddssynpunkt. Bidraget beviljas av Boverket. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egnahem.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under budgetåret 1995/96 beviljades 1586 bidrag. Det genomsnittliga bidragsbeloppet var ca 10 100 kronor. Under kalenderåret 1996 beviljades 1216 egnahem radonbidrag med ett genomsnittligt bidrag på 9 900 kronor.

Boverket bedömer att anvisade medel under budgetåret 1997 är tillräckliga och att utgifterna under 1998 kommer att uppgå till 12 miljoner kronor.

Den mest betydelsefulla faktorn för utgifternas utveckling är småhusägarnas intresse av att genom mätning av radonhalten i sina bostäder klarlägga radonsituationen och därefter ansöka om bidrag för att vidta åtgärder.

Boverket redovisar uppgifter om bidragsgivningen sedan bidraget infördes den 1 juli 1988. Den genomsnittliga kostnaden för åtgärder har varit 27 900 kronor och det genomsnittliga bidraget har uppgått till 12 000 kronor. De huvudsakliga åtgärderna har varit ventilation och radonsug.

A 10. Bostadsbidrag

1995/96	Utgift	12 912 300		
Därav 1996		8 372 900		
1997	Anslag	5 910 000	¹ Utgifts- prognos	6 100 000
1998	Förslag	5 919 600		
1999	Beräknat	5 864 600		
2000	Beräknat	5 657 700		

Beloppen anges i tusental kronor

1. Utöver dessa medel som tilldelades i statsbudgeten har riksdagen beslutat i tilläggsbudget om att tillföra anslaget ytterligare 25 miljoner kronor.

Anslaget disponeras för bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar mellan 18 och 29 år utan barn. Bestämmelser om bostadsbidrag finns i lagen (1993:737) om bostadsbidrag och bostadsbidragsförordningen (1993:739)

Effektmålet för bostadsbidragen är att ge ekonomiskt svaga hushåll möjligheter att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder. Bidragen utgör också en viktig del av det ekonomiska familjestödet (utgiftsområde 12). Detta stöd syftar främst till att ge en ekonomisk grundtrygghet för barnfamiljer under den tid de har en stor försörjningsbörda.

Utgifterna för bostadsbidrag är starkt beroende av inkomst-, bostadskostnads- och arbetslöshetsutvecklingen och därmed av den samhällsekonomiska utvecklingen i stort.

För innevarande budgetår (1997) beräknas utgifterna för bostadsbidrag till 6 100 miljoner kronor, jämfört med anslaget på 5 935 miljoner kronor. Av-

vikelsen, som ligger inom ramen för angiven anslagskredit, beror främst på svårigheter att bedöma verkningarna av de omfattande regeländringar som skett vid årsskiftet 1996/97.

Administrationn av bostadsbidragen sköts av de allmänna försäkringskassorna. Riksförsäkringsverket (RFV) har som central förvaltningsmyndighet ansvar för tillsyn, uppföljning och utvärdering av bostadsbidragen. Försäkringskassornas respektive RFV:s anslag tillhör utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. Såsom där anges har särskilda insatser vidtagits i syfte att motverka fusk och överutnyttjande.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Utgifterna för bostadsbidrag har stigit kraftigt under 1990-talets första hälft. I syfte att bryta denna utveckling har riksdagen beslutat om förändringar av bidragssystemet fr.o.m. år 1996 och fr.o.m. år 1997 (prop. 1994/95:100 bil.6, bet. 1994/95:BoU14, rskr. 1994/95:312 och prop. 1995/96:186, bet. 1995/96:BoU11, rskr. 1995/96:229). Såväl utgifterna för bostadsbidrag som antalet bidragshushåll (alla kategorier) är nu på väg att minska.

TOTALA UTGIFTER FÖR BOSTADSBIDRAG (LÖPANDE PRISER, MKR/ÅR) SAMT ANTAL HUSHÅLL MED BOSTADSBIDRAG (1000-TAL) I MAJ RESP. ÅR, 1990-1997

ÅR	UTGIFT	ANTAL HUSHÅLL
1990	3 142	¹
1991	5 065	328
1992	5 928	360
1993	7 164	441
1994	8 669	538
1995	9 221	576
1996	8 373	471
1997	6 100 ²	365

Källa: Boverket, RFV

1. Statistik finns ej

2. Beräknad

De totala utgifterna för bostadsbidrag steg mellan åren 1990 och 1995 från 3 142 till 9 221 miljoner kronor i löpande priser, en ökning med 193 %. Motsvarande ökning räknat i fasta priser är 139 %. Antalet bidragstagare ökade från 328 000 (år 1991) till 576 000, eller med 75 %.

Efter år 1995 minskar såväl utgifterna för bidragsgivningen, som antalet bidragstagare. År 1996 utbetalades 8 400 miljoner kronor. För år 1997 beräknas utgifterna till 6 100 miljoner kronor. Även prognosen för resterande del av 1990-talet pekar på

sjunkande utgifter vid ett oförändrat regelsystem. Under perioden maj 1995 – maj 1996 minskade antalet bidragstagare med 105 000 eller 18 %. Omkring 80 000 av dem är hushåll utan barn, som förlorade rätten till bidrag i samband med att bostadsbidrag till andra hushåll utan barn slopades år 1996. Under perioden maj 1996 – maj 1997 minskade antalet bidragstagare med ytterligare 105 000 hushåll eller 22 %. Drygt 81 000 av dem var familjer med hemmavarande barn, varav 68 000 make/sambohushåll och 13 000 ensamstående hushåll. I maj 1997 lämnades bostadsbidrag till 365 000 hushåll, varav 309 000 barnfamiljer och 56 000 hushåll utan barn.

HUSHÅLL MED BOSTADSBIDRAG MAJ 1995, MAJ 1996 OCH MAJ 1997 (1000-TAL)

	1995	1996	1997
Hushåll med hemmavarande barn			
makar/samboende	193,3	173,9	105,5
ensamstående	191,9	187,9	174,8
Hushåll med enbart umgänges- rättsbarn	42,5	41,3	29,0
Hushåll utan barn			
ungdomar	90,4	67,7	56,1
andra	58,1	–	–
Samtliga	576,2	470,8	365,4

Källa: RFV

En bostads utrymmesstandard har preciserats i form av olika standardnormer. Den mest generösa av des-

sa innebär att varje barn skall kunna erbjudas ett eget rum, föräldrarna ett sovrum, kök och vardagsrum oräknade. Det innebär t.ex. att en familj med ett barn enligt normen skall bo i tre rum och kök. I nedanstående tabell redovisas i vissa kategorier antalet hushåll med bostadsbidrag, genomsnittlig boendekostnad, med respektive utan bidrag, samt genomsnittlig bidragsgrundande inkomst för år 1996. Av tabellen framgår också hur stor andel av dessa hushåll som med bostadsbidrag uppfyller ovan nämnda intentioner om utrymmesstandard.

Av det totala antalet hushåll med barn erhöles år 1996 ca 30 % bostadsbidrag. Knappt 70 % av dem uppnådde, med stöd av detta bidrag, en utrymmesstandard, som innebär att varje barn kan erbjudas ett eget sovrum. Bland ensamstående med hemmavarande barn bor män rymligare än kvinnor. Gifta/samboende och ensamstående har genomsnittligt sett likartad utrymmesstandard. Ju fler barn som finns i familjen, desto större är andelen hushåll med utrymmesstandard under norm.

De totala administrationskostnaderna ökade kraftigt under budgetåret 1995/96, bl.a. beroende på utbildnings- och informationsinsatser inför ändrade bidragsbestämmelser fr.o.m. år 1997. En jämförelse mellan budgetåret 1994/95 och kalenderåret 1996 visar en ökning med 194 miljoner kronor eller 52 %. Den totala styckkostnaden per beslut ökade från 301 till 450 kronor. Samtliga försäkringskassor handlade minst 60 % av sina bostadsbidragsärenden inom fastställda mål för handläggningstid (14-42 dagar).

ANTAL HUSHÅLL MED BOSTADSBIDRAG SAMT GENOMSNITTLIG BOENDEKOSTNAD, GENOMSNITTLIG UTRYMMESSTANDARD OCH GENOMSNITTLIG BIDRAGSGRUNDANDE INKOMST, ÅR 1996

HUSHÅLLSTYP	ANTAL	BOENDEKOSTNAD (KR/MÅN)		UTRYMMESSTANDARD MED BOSTADSBIDRAG (%)			BIDRAGSGRUNDANDE INKOMST (KR/ÅR)
		UTAN STÖD	MED STÖD	UNDER NORM	ENLIGT NORM	ÖVER NORM	
Hushåll med hemmavarande barn							
<i>Ensamstående</i>	187 914	4 689	2 770	31	50	19	123 280
– kvinnor	165 842	4 674	2 705	33	51	16	119 220
– män	22 072	4 807	3 261	20	42	38	153 784
– 1 barn	104 383	4 360	2 815	16	59	25	125 462
– 2 barn	60 733	4 964	2 779	44	41	15	125 478
– 3– barn	22 798	5 467	2 538	67	33	0	107 437
<i>Gifta/samboende</i>	173 853	5 365	3 870	36	46	18	183 940
– 1 barn	36 866	4 612	3 305	14	51	35	141 378
– 2 barn	65 698	5 330	3 941	34	37	29	185 560
– 3– barn	71 289	5 786	4 095	48	52	0	204 457

Källa: RFV

I samband med behandlingen av budgetpropositionen för 1997 anmodades regeringen (bet. 1996/97:BoU1, rskr. 1996/97:93) att på grundval av inkomna ansökningar om bostadsbidrag, genomföra en analys av de regler som gäller fr.o.m. den 1 januari 1997. En sådan preliminär analys redovisades för bostadsutskottet i februari 1997. Denna analys omfattar endast de hushåll som ingår i Riksförsäkringsverkets administrativa register för januari månad, dvs. 285 000 bidragsansökningar. En uppföljning på basis av ett mer fullständigt material, 380 000 ansökningar, som nu finns tillgängligt har därför genomförts på Socialdepartementet.

En jämförelse mellan den preliminära analysen och uppföljningen visar en praktiskt taget kongruent bild av fördelningen hushåll med sänkt bostadsbidrag. Det innebär att knappt 65 % av bidragshushållen inte berörs av de regelförändringar som trädde i kraft den 1 januari 1997. Dessa hushåll utgörs främst av ensamstående som bor i hyresrätt i större städer. Vidare har 85 % av bidragshushållen fått minskat bidrag med högst 500 kronor per månad. De hushåll som berörts mest av förändringarna är gifta/samboende med egna hem i landsbygd. I bilaga till detta utgiftsområdesavsnitt redovisas antal och andel hushåll med sänkt bostadsbidrag i 500 kronor breda intervall enligt uppföljningen. Hushållen har, liksom i den preliminära analysen, fördelats på decilgrupp, boendeform, familjetyp och boenderegion.

För att något mildra effekterna av de nya bestämmelserna lämnade regeringen på begäran av riksdagen (bet. 1996/97:BoU14, rskr. 1996/97:167) förslag om ändrade bestämmelser i 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (rskr. 1996/97:284). Förändringen beräknas medföra en utgiftsökning på 175 miljoner kronor per helt år (25 miljoner kronor under budgetåret 1997). Finansiering sker genom en omfördelning inom utgiftsområde 18 från räntebidrag till bostadsbidrag.

Slutsatser

De genomgripande regeländringar som beslutats fr.o.m. år 1997 medför att utgifterna för bostadsbidrag under de närmaste åren är svårprognosticerade. Risk för överskridanden kan föreligga. Regeringen följer därför utgiftsutvecklingen noga.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 5 919 600 000 kronor anvisas under anslaget A 10 Bostadsbidrag för 1998. För åren 1999 och 2 000 har anslaget beräknats till ca 5 864 600 000 kronor respektive ca 5 657 700 000 kronor. Därvid har hänsyn tagits till nedanstående förslag till regeländringar.

Förslag till vissa regeländringar

Regeringens förslag

Lagen (1993:737) om bostadsbidrag tas in bland de lagar som räknas upp i lagen (1987:813) om homosexuella sambor fr.o.m. den 1 januari 1998.

Skälen för regeringens förslag: I ärendet rörande ny lagstiftning för bostadsbidrag fr.o.m. år 1997 behandlade riksdagen frågan om kretsen av bidragsberättigade. Bostadsutskottet anförde (bet. 1995/96:BoU11) att denna krets bör utvidgas till att omfatta personer som bor tillsammans och har hushållsgemenskap oavsett samlevnadsform. Utgångspunkten bör enligt utskottet vara att andra sammanboende i bostadsbidragshänseende skall jämföras med samboende män och kvinnor enligt de regler som gäller i dag. Om en snabb förändring inte är möjlig, anförde utskottet vidare, borde det som ett första steg kunna övervägas att utvidga kretsen bidragsberättigade med homosexuella sambor, vilket enligt utskottets mening borde kunna ske relativt enkelt, t.ex. genom att bostadsbidragslagen tas in bland de lagar som räknas upp i lagen (1987:813) om homosexuella sambor. Vad utskottet sålunda anförde gav riksdagen som sin mening regeringen tillkänna (rskr. 1995/96:229).

Genom beslut den 5 juni 1997 bemyndigade regeringen chefen för justitiedepartementet att tillkalla en utredning (dir. 1997:75) med uppdrag att utvärdera lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem (sambolagen), m.m. I fråga om bostadsbidrag till andra former av hushållsgemenskap än sådana som i dag är reglerade i lag, skall utredningen analysera de problem som bostadsutskottet redovisat och lämna förslag till lagändringar som möjliggör den av riksdagen förordade utvidgningen av kretsen bidragsberättigade tillsammans med beräkningar av utgifterna för en sådan reform. Utredningen skall också analysera de ekonomiska effekterna för den enskilde. Uppdraget skall redovisas senast den 30 juni 1999.

I avvaktan på resultatet av utredningens överväganden tar regeringen upp frågan om att utvidga kretsen bidragsberättigade med homosexuella sambor som ett första steg, i enlighet med riksdagens tillkännagivande. Regeringen föreslår att kretsen bidragsberättigade utvidgas med homosexuella sambor, genom att bostadsbidragslagen tas in bland de lagar som räknas upp i lagen (1987:813) om homosexuella sambor. De ändrade bestämmelserna bör träda i kraft den 1 januari 1998. Frågan har beretts i Regeringskansliet och kontakter har därvid tagits med bl.a. Riksförsäkringsverket och RFSL, Riksförbundet för sexuellt likaberättigande. Förslaget har därvid inte mött några invändningar. Med hänsyn till förslagets karaktär, att det bygger på ett tillkännagivande av riksdagen och att det är avsett som en över-

gångslösning anser regeringen att denna beredning är tillräcklig. Åtgärden är, till följd av att aktuell statistik saknas, inte möjlig att kostnadsberäkna. Mot bakgrund av hur i första hand reglerna för bidragsgrundande inkomst för ensamstående respektive samboende hushåll är utformade, bedöms den dock endast få marginella kostnadskonsekvenser.

Regeringens förslag

Det särskilda bidraget lämnas fr.o.m. den 1 januari 1998 med 1 200 kronor per månad för familjer med tre eller flera barn.

Skälen för regeringens förslag: I bostadsbidraget till hushåll med hemmavarande barn ingår ett särskilt belopp, som lämnas oberoende av bostadskostnadens storlek. Bidraget är differentierat beroende på antalet barn i hushållet och lämnas till familjer med ett barn med 600 kronor per månad, till familjer med två barn med 900 kronor per månad och till familjer med tre barn med 1 200 kronor per månad. Från och med den 1 januari 1997 höjdes bidraget för de hushåll med flera barn som inte beviljades nya flerbarnstillägg, med 300 kronor per månad från 1 200 till 1 500 kronor per månad för familjer med fyra barn och med 600 kronor per månad från 1 200 till 1 800 kronor per månad för familjer med fem eller flera barn.

Regeringen har under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn föreslagit att flerbarnstillägg fr.o.m. den 1 januari 1998 lämnas med 600 kronor per månad för det fjärde barnet och med 750 kronor per månad för det femte och därefter följande barn i hushållet. Förslaget innebär att flerbarnsfamiljer som har fått barn under åren 1996 och 1997 kommer att omfattas av de nya reglerna. Som en konsekvens härav bör reglerna för bostadsbidrag ändras. Det särskilda bidraget bör sålunda fr.o.m. årsskiftet 1997/98 lämnas med 1 200 kronor för samtliga bidragsberättigade familjer med tre eller flera barn. Frågan har beretts i Regeringskansliet och kontakter har därvid tagits med bl.a. Riksförsäkringsverket. Förslaget har inte mött några invändningar. Regeringen bedömer att de kostnadskonsekvenser som följer av föreslagna ändringar är av smärre art och därför inte föranleder någon justering av anslaget.

Övriga frågor

I ärendet rörande ny lagstiftning för bostadsbidrag fr.o.m. år 1997 behandlade riksdagen frågan om direktutbetalning av bostadsbidrag till t.ex. hyresvärd. Bostadsutskottet anförde (bet. 1995/96:BoU11) att en ordning med möjlighet till utbetalning direkt till hyresvärderna bör kunna tillämpas – för den som så

önskar – inom dagens administrativa system. Vad utskottet sålunda anförde gav riksdagen som sin mening regeringen tillkänna (rskr. 1995/96:229).

Regeringen har i regleringsbrev för 1997 gett Riksförsäkringsverket (RFV) i uppdrag att göra en översyn av vilka regeländringar m.m. som erfordras för att möjliggöra direktutbetalning till t.ex. hyresvärd. Med den genomgång av frågan som RFV har gjort och som redovisas i verkets skrivelse till regeringen den 27 juni 1997, har de argument som regeringen tidigare framfört i ärendet med avseende på bostadsbidragens konstruktion och ett ökat ansvarstagande för individen fått stöd och ökad tyngd. Vidare har under senare år betalningssystemen i samhället utvecklats i riktning mot alltmer automatiserade betalningsuppdrag. För hushållen erbjuds därför numera möjligheter att på ett enkelt sätt själva ordna "direktbetalning" av hyra. Regeringen avser under dessa förhållanden inte vidta någon åtgärd i frågan.

A 11. Bonusränta för ungdomsbosparande

1995/96	Utgift	4187	
Därav 1996	Utgift	3040	
1997	Anslag	3000	Utgifts- prognos 6000
1998	Förslag	3000	
1999	Beräknat	3000	
2000	Beräknat	3000	

Beloppen anges i tusental kronor.

År 1988 beslutade statsmakterna att ett speciellt ungdomsbosparande skulle inrättas (prop. 1987/88: 150 bil. 3, bet. 1987/88 FiU21, rskr. 1987/88:395). Lagen om ungdomsbosparande trädde i kraft i december 1988. Lagen innebär att ungdomar mellan 16 och 25 år kan påbörja ett sparande i vissa banker eller sparkassor som kan fortgå till och med det år spararen fyller 28 år. Riksgäldskontoret fastställer en minimiränta. När kontoinnehavaren har sparat under tre år och det sparade kapitalet uppgår till minst 5 000 kronor, blir kontoinnehavaren berättigad till en årlig bonusränta på 3 procent från den tidpunkt sparandet började. Den som sparar har rätt att låna upp till tre gånger det sparade beloppet, dock efter sedvanlig kreditprövning. Det finns inga krav på att sparandet skall användas till att köpa bostad. Under 1996 var drygt 45 000 ungdomar knutna till sparandet. Dessa är berättigade till 18 miljoner i premier när sparandet avslutas. Sparandet uppgick i september 1996 till ca. 246 miljoner kronor. Bonusräntan bekostas av staten och betalas ut då kontoinnehavaren begär det eller när lån erhålles. När bonusräntan

betalas ut upphör kontots anslutning till ungdomsbosparandet.

Under budgetåret 1997 förväntas anslaget överskridas med 3 miljoner kronor. Detta beror bl.a. på att många sparare uppnått 28 års ålder och därför tvingats avsluta sina konton.

Regeringens överväganden

Frågan om statligt premierat bosparande har utretts av både Utredningen om ett nytt premierat statligt bosparsystem (SOU 1994:121) och Bostadspolitiska

utredningen (SOU 1996:156). Dessa utredningars betänkanden är f.n. föremål för beredning i regeringskansliet.

Den ungdomspolitiska kommittén, som specifikt behandlat frågan om ungdomsbosparande (SOU 1997:71), presenterade sitt slutbetänkande i april 1997. Kommittén föreslår att ungdomsbosparandet skall avskaffas. Betänkandet är f.n. på remiss och kommer därefter beredas i sedvanlig ordning inom regeringskansliet.

I avvaktan på resultatet av denna beredning föreslås ingen förändring av beräknat anslag för 1998. För år 1999 och år 2000 beräknas anslaget till 3 miljoner kronor.

5 Geoteknik

5.1 Omfattning/ändamål

Verksamhetsområdet omfattar Statens geotekniska institut. Institutet är en uppdragsmyndighet och har sektorsövergripande geotekniskt ansvar. Detta innebär att SGI skall upprätthålla och utveckla kunskap inom området samt tillhandahålla geoteknisk kunskap och rådgivning till statliga myndigheter med ansvar för olika områden med koppling till miljö, infrastruktur, fysisk planering och byggande samt till branschens övriga aktörer. Institutet har ett särskilt ansvar för ras- och skredfrågor.

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

SGI redovisar för budgetåret 1995/96 ett totalt underskott av verksamheten om 3,4 miljoner kronor. Detta förklaras bl.a. av särskilda satsningar på kompetenshöjande aktiviteter och FoU, vilka till största del belastat uppdragsverksamheten.

Prioriteringar för 1998

Att fortsätta genomförandet av tidigare beslutade satsningar på SGI:s myndighetsroll inom områdena riskvärdering, kvalitetsvärdering och informationsteknik.

B 1. Geoteknik

1995/96	Utgift	23 696	Anslagskredit	478
Därav 1996	Utgift	15 782		
1997	Anslag	23 967	Utgiftsprognos	23 000
1998	Förslag	22 555		
1999	Beräknat	23 177		
2000	Beräknat	23 818		

Beloppen anges i tusental kronor.

Anslaget finansierar institutets verksamhet.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 1995/96 visar att institutet detta år förbrukade ca 478 000 kronor mer än vad som disponerades i form av anslag och anslagssparande från tidigare år. Anledningen till detta är de omfattande satsningar på kompetensutveckling av personalen som skett under budgetåret. För år 1997 pekar SGI:s prognos på ett underskridande av tillgängliga medel med ca 500 000 kronor.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

SGI:s verksamhet består av myndighetsuppgifter samt uppdragsverksamhet. Under budgetåret 1995/96 indelades verksamheten i grenarna långsiktig kunskapsuppbyggnad, tillämpad forskning, säkerhetsfrågor, information samt konsultation. Samtliga verksamheter finansierades av dels anslag och dels uppdragsintäkter. Indelningen av verksamheten renodlades inför innevarande budgetår till att omfatta två grenar för myndighetsuppgifter och två grenar för uppdragsverksamheten.

Institutets omsättning under budgetåret 1995/96 uppgick till 79,6 miljoner kronor, varav intäkter från uppdrag stod för ca 70 %. SGI redovisar ett underskott av verksamheten om 3,4 miljoner kronor, vil-

ket förklaras av särskilda satsningar som till största delen belastat uppdragsverksamheten. Dessa har främst avsett kompetenshöjande aktiviteter, FoU samt ombyggnad av laboratoriet.

SGI har under budgetåret koncentrerat arbetet med myndighetsuppgifter till uppbyggnad av grundläggande geoteknisk kunskap, tillämpad forskning, skredförebyggande verksamhet och förmedling av geoteknisk kunskap. I den skredförebyggande verksamheten har SGI samarbetat med kommuner och länsstyrelser i plan- och byggärenden. Institutets arbete har därvid omfattat granskning, remissyttranden, rådgivning samt förslag till åtgärder gällande hälso- och säkerhetsfrågor.

Den uppdragsfinansierade delen av SGI:s verksamhet har omfattat teknikutveckling, kunskapsförmedling och rådgivning. SGI har under budgetåret utfört uppdragsfinansierad forskning åt i första hand Vägverket, Banverket och Bygghälsorådet. SGI har även i egen regi och tillsammans med andra organisationer anordnat kurser och konferenser för tekniker och förtroendevalda. Kurserna har behandlat praktisk tillämpning av geoteknisk kunskap. Institutet har dessutom arbetat med rådgivning i grundläggnings-, förstärknings- och miljöfrågor. På så sätt har SGI:s forskningsresultat kunnat omsättas i praktiken och nya geotekniska metoder har införlivats i bygg- och anläggningsverksamhet.

SGI redovisade under slutet av år 1996 ett regeringsuppdrag avseende en utredning om svensk geoteknisk forskning i ett internationellt perspektiv. I denna konstaterade man bl.a. att den svenska geotekniska kompetensen är ledande i världen inom vissa delområden. Då det inte är möjligt för Sverige att vara ledande inom hela det geotekniska området framhåller SGI att det är nödvändigt med en samordning och koncentration av svenska FoU-satsningar för att säkerställa den internationella konkurrenskraften på området. SGI har under innevarande år påbörjat ett arbete tillsammans med ansvariga myndigheter, forskningsorganisationer och forskningsråd som innebär att formerna och villkoren för en ökad samordning av svenska forskningsresurser undersöks.

Inför innevarande budgetår överfördes ansvaret för långsiktig tillämpad forskning inom infrastrukturområdet från Banverket och Vägverket till SGI. I början av år 1997 inkom SGI, Vägverket och Banverket till regeringen med en gemensam plan för den planerade användningen av medel för forskningsinsatser som kan öka den geotekniska kvaliteten inom väg- och järnvägsområdet.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan samt vad som i övrigt redovisats i SGI:s årsredovisning för budgetåret 1995/96 bedömer regeringen att SGI uppfyllt större delen av åsatta verksamhetsmål och att SGI tagit ett sektorsövergripande ansvar för det geotekniska området. Regeringen anser att det är angeläget att den satsning på att utöka och stärka SGI:s myndighetsroll som påbörjades under innevarande budgetår fortsätter även under år 1998. Regeringen bedömer att SGI:s anslag för år 1998 skall uppgå till 22 555 kronor.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	55 890	59 310	-3 420	94
varav 1996	38 372	43 211	-4 839	88
Prognos 1997	31 000	31 000	0	100
Budget 1998	35 000	35 000	0	100
Beräknat 1999	35 000			
Beräknat 2000	35 000			

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverkets revisionsberättelse för budgetåret 1995/96 avseende granskningen av årsredovisningen, räkenskaperna och ledningens förvaltning innehåller inte några anmärkningar.

SGI har erhållit värdet AA vid Riksrevisionsverkets ekonomiadministrativa värdering av statliga myndigheter avseende räkenskapsåret 1995/96.

6 Länsstyrelserna m.m.

6.1 Omfattning/ändamål

Verksamhetsområdet C Länsstyrelserna m.m. består av anslaget C 1 Länsstyrelserna m.m. och det nya anslaget C 2 Regionala självstyrelseorgan som regeringen nu föreslår.

Länsstyrelsernas övergripande mål är att länen skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelsernas verksamhet spänner över i stort sett samtliga politikområden och utgörs av följande verksamhetsgrenar:

1. Regionalekonomi och näringslivsutveckling (Regionalekonomi; utgiftsområde 19, Konkurrensfrämjande; utgiftsområde 24, Utbildningsfrågor; utgiftsområde 16)
2. Kommunikationer (utgiftsområde 22)
3. Lantbruk (utgiftsområde 23)
4. Rennäring m.m. (utgiftsområde 23)
5. Fiske (utgiftsområde 23)
6. Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (utgiftsområde 23)
7. Naturvård och miljöskydd (utgiftsområde 20)
8. Planväsende, hushållning med naturresurser (utgiftsområde 18)
9. Kulturmiljö (utgiftsområde 17)
10. Social omvårdnad (utgiftsområde 9)
11. Civilt försvar och räddningstjänst (utgiftsområde 6)
12. Bostadsfinansiering (utgiftsområde 18)
13. Jämställdhet (utgiftsområde 14)
14. Allmän förvaltning (utgiftsområde 18)

Till följd av riksdagens beslut (prop 1995/96:38, bet. 1995/96:BoU9, rskr. 1995/96:206 samt prop. 1996/97:108, bet. 1996/97:BoU13, rskr. 1996/97:228) om ändrad länsindelning i Skåne och Västsverige är antalet länsstyrelser 23 sedan den 1 januari 1997. Från och med den 1 januari 1998 reduceras antalet länsstyrelser till 21.

Vid ingången av år 1997 var cirka 4 800 personer anställda inom länsstyrelseorganisationen.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
2 699	1 804	1 820	1 659	1 695	1 731

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Länsstyrelserna har inom sina ekonomiska ramar i allt väsentligt genomfört sina uppgifter i enlighet med de av statsmakterna formulerade målen.

Större förändringar

Riksdagen har fattat beslut om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning mellan stat och kommun (prop. 1996/97:36, bet. 1996/97:KU4, rskr. 1996/97:77 samt prop. 1996/97:108, bet. 1996/97:BoU13, rskr. 1996/97:228). Genom lagen (1996:1414) om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning har regionala självstyrelseorgan bildats i Kalmar, Gotlands och Skåne län. Särskilda regionförbund har inrättats i Kalmar och Skåne län, medan kommunen utgör självstyrelseorgan i Gotlands län. Självstyrelseorganen övertar vissa statliga uppgifter från länsstyrelserna, bl.a. ansvaret för att utarbeta program för länets långsiktiga utveckling och ansvaret för frågor om länsplaner för regional transportinfrastruktur.

Regeringen har tillkallat en parlamentarisk kommitté (dir. 1997:80) med uppgift att dels följa upp och utvärdera försöksverksamheten, dels utforma vissa förslag om den framtida regionala organisationen.

6.2 Resultatbedömning

Länsstyrelsernas årsredovisningar har behandlats gemensamt inom Regeringskansliet. Regeringens sammanfattande bedömning är att länsstyrelserna i allt väsentligt har genomfört sina uppgifter i enlighet med de av statsmakterna formulerade målen. Detta gäller såväl i rollen som tillsyns- och uppföljningsorgan på regional nivå inom olika politikområden som i rollen som samordnare och främjare av sektorsövergripande arbete inom respektive län.

6.3 Anslag

C 1. Länsstyrelserna m.m.

UTGIFTSUTVECKLING

1995/96	Utgift	2 699 451	Anslags-sparande	179 898
Därför 1996	Utgift	1 803 823		
1997	Anslag	1 720 847	Utgifts-prognos	1 820 000
1998	Förslag	1 646 031		
1999	Beräknat	1 682 523		
2000	Beräknat	1 717 981		

Beloppen anges i tusental kronor

Länsstyrelserna hade vid ingången av år 1997 ett anslagssparande om knappt 180 miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 10 procent av ramanslaget för år 1997. Anslagssparandet prognostiseras minska till cirka 80 miljoner kronor vid utgången av år 1997, vilket motsvarar cirka 5 procent av föreslaget ramanslag för år 1998. Här förekommer dock stora variationer mellan länsstyrelserna. Ett antal länsstyrelser redovisar att anslagskrediterna kommer att tas i anspråk fullt ut.

Regeringens överväganden

Riksdagen har i enlighet med regeringens förslag (prop. 1996/97:36, bet. 1996/97:KU4, rskr. 1996/97:77) beslutat att en försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning skall genomföras i Gotlands län genom att föra in länsarbetsnämnden och skogsvårdsstyrelsen i länsstyrelsens organisation. Regeringen har tillkallat en särskild utredare med uppgift att förbereda och föreslå åtgärder för att försöksverksamheten skall kunna genomföras. Utredaren har i rapporten Försök med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län (In97/2080/LS), i vilken experter från de berörda myndigheterna med-

verkat, lämnat förslag till bl.a. ändringar i lagar och förordningar.

Regeringen föreslår att en särskild lag införs om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län. Denna lag innebär att Länsstyrelsen i Gotlands län skall omfattas av det regelsystem som i dag reglerar skogsvårdsstyrelsens respektive länsarbetsnämndens verksamheter.

Regeringen föreslår att förvaltningsmedel, som i dag disponeras av Skogsvårdsstyrelsen Gotland, förs över till anslaget C 1 Länsstyrelserna m.m. När det gäller de förvaltningsmedel som länsarbetsnämnden i dag disponerar anser regeringen att dessa för år 1998 bör fördelas av Arbetsmarknadsstyrelsen i enlighet med den modell som tillämpas vid fördelning av förvaltningsresurser till länsarbetsnämnderna.

Riksdagen har godkänt regeringens förslag (prop. 1995/96:38, bet. 1995/96:BoU9 rskr. 1995/96:206 samt prop. 1996/97:108, bet. 1996/97:BoU13, rskr. 1996/97:228) om ändrad länsindelning i Västsverige m.m. Riksdagsbeslutet innebär bl.a. att Göteborgs och Bohus, Älvsborgs samt Skaraborgs län, med undantag för Habo och Mullsjö kommuner som förs över till Jönköpings län, den 1 januari 1998 kommer att läggas samman till ett län, Västra Götalands län. Samtidigt bildas Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

En organisationskommitté tillkallades den 6 mars 1997 för att förbereda och genomföra bildandet av den nya länsstyrelsen. Kommittén har den 13 maj 1997 redovisat del av uppdraget. Regeringen avser att genom omfördelning inom utgiftsområdet minska det tidigare angivna besparingskravet för Länsstyrelsen i Västra Götalands län till 30 miljoner kronor. Besparingen skall vara uppnådd senast till år 2001.

Resultatinformation

I länsstyrelsernas årsredovisningar för budgetåret 1995/96 återfinns fler bedömningar av tillstånd inom de olika politikområdena än i föregående års redovisningar. I anslutning till dessa bedömningar redovisas vilka förändringar som skett under året bl.a. till följd av länsstyrelsens insatser. Det är av naturliga skäl svårt att isolera de effekter som länsstyrelsernas verksamhet gett upphov till från andra faktorer som påverkat tillståndet i ett län. Regeringen bedömer dock att länsstyrelsernas insatser i hög grad har främjat en positiv utveckling inom länen, såväl totalt som inom respektive politikområde.

Länsstyrelserna har i ökad utsträckning tagit initiativ till samverkan med andra aktörer inom länen samt med andra länsstyrelser, vilket har lett till en effektivare verksamhet inom flera politikområden.

Regeringen redovisar sin närmare bedömning av länsstyrelsernas olika verksamheter under respektive utgiftsområde.

På uppdrag av regeringen har landshövdingarna i särskilda rapporter redovisat förslag för att samordna regionala åtgärder för ökad sysselsättning och tillväxt. Arbetet har genomförts i bred samverkan med olika aktörer i länen. En närmare redovisning av detta samt regeringens slutsatser avses lämnas i en regionalpolitisk proposition.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

För år 1998 beräknas de offentligrättsliga avgifter som länsstyrelserna redovisar mot inkomsttitel bli cirka 150 miljoner kronor.

Länsstyrelserna prövar ansökningar om att bedriva pantbanksverksamhet samt utövar tillsyn av pantbanker. För denna offentligrättsliga verksamhet disponerar länsstyrelserna avgiftsintäkterna. För år 1998 beräknas dessa intäkter uppgå till cirka 100 000 kronor, vilket motsvarar de beräknade kostnaderna för verksamheten.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Länsstyrelserna i Uppsala, Malmöhus och Väster-norrlands län har av RRV erhållit revisionsberättelse med invändning avseende budgetåret 1995/96. För länsstyrelserna i Uppsala och Malmöhus län gäller invändningen att förslagsanslagen för Kulturmiljövård (11 B 15) och Kulturstöd vid ombyggnad (11 B 17) har överskridits. Även Riksantikvarieäm-betet (RAÄ) har erhållit invändning med anledning av överskridande av anslaget (11 B 17). Regeringen redovisar sin bedömning av RAÄ:s överskridande under utgiftsområde 17. Länsstyrelsen i Väster-norrlands län har fått invändning avseende tecknande av borgen vid två tillfällen om totalt 5,05 miljoner kro-nor.

Regeringen bedömer att berörda länsstyrelser vid-tagit nödvändiga åtgärder i syfte att stärka den inter-na kontrollen så att anslagsöverskridanden i framti-den inte uppkommer. I fråga om invändningen avseende tecknande av borgen kan regeringen kon-statera att nya kreditgarantier inte längre ställs ut då denna stödform upphört vid årsskiftet 1996/97. Re-geringens bedömning är att Länsstyrelsen i Väster-norrlands län vidtagit nödvändiga åtgärder vad gäller tidigare ställda och fortfarande gällande kreditgaran-tier.

RRV har i sin årliga rapport till regeringen påpe-kat att det finns betydande olikheter i länsstyrelser-nas årsredovisningar som försvårar eller omöjliggör jämförelser. För att öka jämförbarheten föreslår RRV att regeringen inrättar en normfunktion för re-dovisningsfrågor m.m. på central nivå. Regeringen anser i likhet med RRV att en större enhetlighet bör eftersträvas för att öka jämförbarheten. Ett arbete

med bl.a. denna inriktning pågår redan inom ramen för den utveckling av resultatstyrningen som bedrivs inom Regeringskansliet i samverkan med länsstyrel-serna. Inom ramen för detta utvecklingsarbete har bl.a. en gemensam mall för länsstyrelsernas årsredo-visningar tagits fram, vilken underlättar jämförelser och samlade resultatbedömningar. Det fortsatta ut-vecklingsarbetet väntas leda till ytterligare förbättring av årsredovisningarna kommande år.

RRV pekar vidare på att länsstyrelsernas verk-samhet har präglats av betydande besparingar samti-digt som de fått ökade uppgifter till följd av EU-in-trädet. Andra väsentliga uppgifter kan därmed komma att nedprioriteras. RRV bedömer att de re-surser som lagts ned på vissa av de nya EU-relaterade uppgifterna inte varit tillräckliga. RRV anser att be-sparingarnas effekter på verksamheten måste följas noga. Regeringen delar RRV:s bedömning.

Slutsatser

I enlighet med tidigare beslutade besparingar (prop. 1994/95:100 bil. 14 s. 10, bet. 1994/95:BoU12, rskr. 1994/95:213, och prop. 1995/96:150 bil. 13 s. 1, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304) har anslaget C 1 Länsstyrelserna m.m. för år 1998 räknats ned med drygt 150 miljoner kronor, vilket motsvarar cir-ka 9 procent.

Regeringen föreslår riksdagen att genom omför-delning inom utgiftsområde 18 tillföra anslaget C 1 Länsstyrelserna m.m. 50 miljoner kronor fr. o.m. år 1998.

För verksamheter under anslaget C 2 Regionala självstyrelseorgan beräknas 12 680 000 kronor. Re-geringen föreslår att anslaget C 1 Länsstyrelserna m.m. räknas ned med motsvarande belopp.

Förvaltningsmedel om 4 358 000 kronor, som i dag disponeras av Skogsvårdsstyrelsen Gotland un-der utgiftsområde 23 anslag H 1 Skogsvårdsorganisa-tionen föreslår regeringen överföra till anslaget C 1 Länsstyrelserna m.m.

Med anledning av regeringens prop. 1994/95:100, bilaga 14, framhöll bostadsutskottet (bet. 1994/95: BoU12) att det vid fördelningen av förvaltningsan-slaget mellan olika länsstyrelser kunde finnas anled-ning att ta hänsyn till länets befolkningsstorlek. Re-geringen gav Statskontoret i uppdrag att se över fördelningen av förvaltningsanslaget mellan länssty-relserna och ge förslag till en fördelningsmodell med beaktande av olika kriterier. Resultatet redovisas i Statskontorets rapport (1996:8) Modeller för fördel-ning av ramanslaget till länsstyrelserna. Samtliga länsstyrelser har yttrat sig i ärendet. Regeringen har beslutat att omfördela anslaget mellan länsstyrelserna fr.o.m. år 1998, varvid bl.a. befolkningsstorlek fått genomslag.

Riksdagen har fattat beslut (prop. 1995/96:38, bet. 1995/96:BoU9, rskr. 1995/96:206) om samman-

slagning av länsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus län till Länsstyrelsen i Skåne län. Regeringen avser till följd av sammanslagningen att minska anslagsramen för Länsstyrelsen i Skåne län med 30 miljoner kronor.

Regeringen avser att för år 1998 tilldela Länsstyrelsen i Västra Götalands län en anslagsram som motsvarar vad som tidigare tilldelats länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus, Skaraborgs samt Älvsborgs län, med justering för Habo och Mullsjö kommuner som förs över till Jönköpings län.

För riksdagens kännedom redovisas den fördelning som regeringen, om riksdagen godtar medelsberäkningen, senare avser att besluta om.

TABELL RAMANSLAGETS FÖRDELNING PÅ RAMPOSTER 1998

TUSENTAL KRONOR LÄNSSTYRELSE	RAMPOST
Stockholms län	168 880
Uppsala län	54 615
Södermanlands län	54 299
Östergötlands län	69 944
Jönköpings län	61 545
Kronobergs län	50 803
Kalmar län	53 359
Gotlands län	35 547
Blekinge län	45 483
Skåne län	153 117
Hallands län	53 652
Västra Götalands län	246 972
Värmlands län	64 453
Örebro län	59 597
Västmanlands län	56 153
Dalarnas län	67 076
Gävleborgs län	62 619
Västernorrlands län	70 383
Jämtlands län	57 079
Västerbottens län	71 325
Norrbottnens län	88 544
Utvecklingsinsatser m.m.	586
Summa	1 646 031

C 2. Regionala självstyrelseorgan

1998	Nytt anslag ¹	12 680
1999	Beräknat	12 680
2000	Beräknat	12 680

Beloppen anges i tusental kronor

1. Anslaget disponeras av länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands samt Skåne län.

Anslaget avser medel för förvaltningskostnader hos regionförbunden i Kalmar och Skåne län samt hos Gotlands kommun med anledning av den försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning i Kalmar, Gotlands och Skåne län, som regleras i lagen (1996:1414) om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning.

Regeringens överväganden

En försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning har inletts den 1 juli 1997 i Kalmar, Gotlands och Skåne län och avslutas vid utgången av år 2002 (prop. 1996/97:36, bet. 1996/97:KU4, rskr. 1996/97:77). Syftet är att utveckla former för en bättre demokratisk förankring av det regionala utvecklingsarbetet.

Försöket innebär att ett regionalt självstyrelseorgan i vart och ett av nämnda län från och med den 1 juli 1997 från länsstyrelserna tar över det regionala utvecklingsansvaret i enlighet med vad som närmare har preciserats i förordningen (1982:877) om regionalt utvecklingsarbete. Självstyrelseorganen skall vidare från länsstyrelsen överta ansvaret för frågor om länsplaner enligt förordningen (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur. Statsbidrag som tidigare överförts till regionala kulturinstitutioner via Statens kulturråd skall fördelas av de regionala självstyrelseorganen. Detta redovisas närmare under utgiftsområde 17 anslaget A 5 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel. Självstyrelseorganen skall också fr.o.m. den 1 januari 1998 besluta om användningen av vissa regionalpolitiska medel. Detta redovisas närmare under utgiftsområde 19 anslaget A 1 Regionalpolitiska åtgärder.

I Skåne län innebär försöksverksamheten att ett regionförbund, som omfattar länets 33 kommuner och två landsting, får ta över ansvaret för de frågor som ingår i försöket. I Kalmar län, som omfattar tolv kommuner samt landstinget, tar ett regionförbund över ansvaret. I Gotlands län övertas ansvaret av Gotlands kommun.

Regeringen har tillkallat en parlamentarisk kommitté (dir. 1997:80) med uppgift att följa och utvärdera försöksverksamheten. Senast den 1 oktober 2000 skall kommittén redovisa sina överväganden och förslag om den framtida regionala organisationen.

Slutsatser

Regeringen föreslår att ett nytt anslag C 2 Regionala självstyrelseorgan inrättas för år 1998 för förvaltningskostnader vid de regionala självstyrelseorganen

med anledning av försöksverksamheten med ändrad regional ansvarsfördelning i Kalmar, Gotlands och Skåne län. Regeringen föreslår att medel motsvarande 12 680 000 kronor överförs från anslaget C 1 Länsstyrelserna m.m. till det nya anslaget.

7 Lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet m.m.

7.1 Omfattning/ändamål

Verksamhetsområdet omfattar verksamheterna inom Lantmäteriverket och Statens va-nämnd.

Vid ingången av år 1997 var cirka 2 880 personer anställda inom den statliga lantmäteriorganisationen och 7 personer vid va-nämnden.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
799 927	583 738	525 620	421 523	433 360	443 910

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Den avgiftsfinansierade verksamheten uppvisar negativt resultat för år 1996.

Genomförda rationaliseringar inom lantmäteriområdet har medfört personalreduceringar under 1996. Fortsatta rationaliseringar kan enligt Lantmäteriverket förväntas under åren 1997 och 1998.

Större förändringar

En ny arbetsprocess införs successivt i fastighetsbildningsverksamheten med början under år 1997.

Statens ägande i det tidigare av staten helägda bolaget SVEFA - Svensk Fastighetsvärdering AB har avvecklats.

Prioriteringar inför år 1998

En huvuduppgift för Lantmäteriverket under år 1998 är att fullfölja organisationsöversynen och att fortsätta arbetet med att integrera fastighetsbildning och fastighetsregistrering samt att rationalisera dessa verksamheter.

Databaser för grundläggande landskaps- och fastighetsinformation skall byggas upp med sikte på slutförande år 2003. Fastighetsregisterkartan skall så långt möjligt föreligga i digital form år 2001.

7.2 Resultatbedömning och slutsatser

De övergripande målen för det statliga lantmäteriet är att verka för en ändamålsenlig fastighetsindelning och en effektiv försörjning med grundläggande landskaps- och fastighetsinformation. Landskaps- och fastighetsinformation skall tillhandahållas i den form, standard och aktualitet som tillgodoser angelägna samhällsbehov.

Regeringen bedömer att de mål som lagts fast kan nås trots ändrade organisatoriska, finansiella och marknadsmässiga förutsättningar.

Utvecklingsinsatserna för att uppnå ett ökat användarinflytande över produktionen av landskaps- och fastighetsinformation fortgår. Lantmäteriverket har i en rapport den 27 mars 1997 till regeringen redovisat förslag till hur användarnas önskemål och inflytande över de grundläggande databasernas innehåll, utformning, kvalitet och tillgänglighet skall tillvaratas och stärkas. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Geografisk informationsteknik bör på ett så effektivt sätt som möjligt utnyttjas inom samhällsplanering, forskning, utbildning och näringspolitik. I detta sammanhang är det angeläget att utveckling sker av nya tillämpningar och tjänster med anknytning till geografiska data.

Lantmäteriverket är för närvarande inne i en omfattande omstruktureringsprocess. Inte minst fastighetsbildningsverksamheten berörs. Den verksamhet som finansieras med avgifter och uppdragsintäkter

visar negativa resultat under år 1996 och första halvåret 1997.

Regeringen avser att noga följa utvecklingen vad gäller pågående organisationsöversyn och kostnaderna för denna. Regeringen återkommer till riksdagen i vårpropositionen 1998 med en fortsatt redovisning av vilka insatser som har gjorts för att långsiktigt trygga effektivitet och tillförlitlighet i lantmåteriverksamheten.

7.3 Anslag

D 1. Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket

1995/96	Utgift	793 194	Anslags- kredit	1 326
Därav 1996	Utgift	579 076		
1997	Anslag	490 272	Utgifts- prognos	520 000
1998	Förslag	416 174		
1999	Beräknat	427 848		
2000	Beräknat	438 228		

Beloppen anges i tusental kronor

Lantmäteriverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om fastighetsindelning och grundläggande landskaps- och fastighetsinformation. Lantmäteriverket är chefsmyndighet för lantmåterimyndigheterna i länen.

Lantmåteriorganisationen innehåller tre huvudverksamheter: Fastighetsbildning, Informationsförsörjning och Uppdragsverksamhet. Lantmäteriverkets uppdragsverksamhet bedrivs inom affärsområde Metria. Tjänsteexport inom verksamhetsområdet bedrivs av det statligt ägda bolaget Swedesurvey AB, som i stor utsträckning anlitar personal från det statliga lantmåteriet.

Lantmäteriverkets budgetomslutning uppgick under år 1996 till 1408 miljoner kronor.

Pågående omorganisationsarbete

Den nya statliga lantmåteriorganisationen trädde i kraft den 1 januari 1996 då Lantmäteriverket bildades genom en sammanslagning av Statens lantmåteriverk och Centralnämnden för fastighetsdata. Samtidigt inrättades i varje län statliga lantmåterimyndigheter genom sammanslagning av tidigare statliga fastighetsbildnings-, fastighetsregister- och överlantmätarmyndigheter.

Detta har inneburit rationaliseringar inom lantmåteriområdet. Under år 1996 har antalet anställda minskat med cirka 145 personer. Fortsatta rationali-

seringar inom fastighetsbildningsverksamheten förväntas innebära personalreduceringar i storleksordningen 400 personer. Minskad orderingång inom uppdragsverksamheten samt upphandling av vissa delar av produktionen i konkurrens ställer ökade krav på rationalisering och minskning av personalen. En översyn av Metrias organisation har genomförts. Till följd av nämnda förändringar har även en översyn av organisations- och resursbehov vid Lantmäteriverkets centrala organisation i Gävle initierats. Sammanlagt bedöms fortsatta rationaliseringar under åren 1997 och 1998 medföra en personalreducering med totalt cirka 750 personer.

Rationaliseringsarbetet kommer temporärt att medföra stora omställningskostnader. För åren 1997 och 1998 har dessa kostnader av Lantmäteriverket beräknats uppgå till mellan 100 och 120 miljoner kronor. Lantmäteriverket har vidare aviserat att nödvändiga personalminskningar m.m. kommer att genomföras så snart som möjligt och i ett sammanhang.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Verksamheten vid Lantmäteriverket finansieras dels med anslag, dels med avgifter och uppdragsintäkter.

Den avgifts- och uppdragsfinansierade verksamheten vid Lantmäteriverket visar år 1996 ett negativt ekonomiskt resultat om 39,4 miljoner kronor. Enligt Lantmäteriverkets delårsrapport redovisas första halvåret 1997 förlustsiffror på närmare 27 miljoner kronor. En prognos för helåret 1997 indikerar underskott på cirka 37 miljoner kronor.

Den avgiftsfinansierade verksamheten står år 1996 för 62 procent av den totala budgetomslutningen. Osäkerheten i bedömda intäkter och kostnader för den avgiftsfinansierade verksamheten är stor till följd av det pågående omstrukturerings- och rationaliseringsarbetet. Orsaken till den negativa ekonomiska utvecklingen är bl.a. vikande orderingång och problem i samband med omorganisationsarbetet och omfattande övertalighet m.m. Resultatet bedöms av regeringen kunna vändas i positiv riktning i slutet av 1998.

Inom den anslagsfinansierade verksamheten visar en jämförelse mellan anslag och utfall att det anslags-sparande som fanns vid ingången av år 1996 helt har förbrukats. Prognosen för år 1997 visar också ett negativt utfall vilket innebär att den beviljade anslagskrediten torde komma att utnyttjas.

I övrigt redovisar Lantmäteriverket följande.

Uppbyggnaden av databaser och utgivningen av de allmänna kartorna har följt tidigare upprättad nöärig plan för verksamheten.

Grundläggande landskaps- och fastighetsinformation samt information från den allmänna kartläggningen tillhandahålls på konkurrensneutrala villkor.

Ökad tillgänglighet till landskaps- och fastighetsinformation skall åstadkommas bl.a. genom utveckling av användaranpassade produkter.

Arbetet med digital fastighetsregisterkarta drivs vidare med hög prioritet inom Lantmäteriverket. För etableringen av en rikstäckande databas har upprättats ett ramavtal mellan Lantmäteriverket och Svenska kommunförbundet som reglerar informationshanteringen mellan stat och kommun.

Verksamhetens inriktning m.m.

Regeringen bedömer att det är nödvändigt att omorganisations- och rationaliseringsarbetet fullföljs. Det är samtidigt viktigt att verksamheten kan hålla den omfattning och den kvalitet som är nödvändig för myndighetsutövningen och att samhällets behov av grundläggande landskaps- och fastighetsinformation kan tillgodoses. Regeringen avser, som ovan nämnts, att återkomma till riksdagen vad gäller pågående omorganisationsarbete.

Geografisk informationsteknik bör utnyttjas på ett effektivt sätt i samhället. Databaser för grundläggande landskaps- och fastighetsinformation skall enligt regeringens mening byggas upp med sikte på slutförande år 2003. Målet för arbetet med fastighetsregisterkartan är att den så långt möjligt skall föreligga i digital form år 2001.

Riksdagen har tidigare tagit ställning för att utsetta delar av lantmäteriverksamheten för konkurrens genom bolagisering och upphandling i konkurrens (prop. 1993/94:214, bet. 1993/94:BoU19, rskr. 1993/94:375, prop. 1994/95:166, bet. 1994/95:BoU17, rskr. 1994/95:313). Lantmäteriverket har i en rapport den 28 november 1996 till regeringen redovisat förutsättningarna för en bolagisering av den fristående förlagsverksamheten och den kartografiska uppdragsverksamheten. I rapporten redovisar Lantmäteriverket som sin bedömning att det inte är möjligt att ange när en bolagisering kan ske.

Det faktum att organisationen för närvarande utsetts för omfattande förändringar talar enligt regeringens uppfattning för att tills vidare avvakta med ett beslut om bolagisering och med upphandling av ytterligare delar av produktionen av landskapsinformation i konkurrens. Det är också viktigt att frågorna om bolagisering och om ökad konkurrensutsättning kan bedömas bl.a. mot bakgrund av de förändringar av arbetsformerna inom landskapsinformationsområdet som den pågående övergången till digitala databaser innebär.

För närvarande pågår ett omfattande utredningsarbete som har anknytning till Lantmäteriverkets ansvarsområde. Grunddatabasutredningen (Fi 1996:6) avser att lämna ett betänkande den 30 september

1997. Den inom Regeringskansliet tillsatta arbetsgruppen för samverkan kring geografiska data och informationssystem, REGGIT-gruppen, har avlämnat tre rapporter, den senaste den 30 maj 1997. Rapporterna har remissbehandlats. Arbetsgruppens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Projektet "Pilotverksamhet med GIS i fysisk översiktsplanering" - PilotGIS - har överlämnat sin slutrapport till Toppledarforum i juni 1997. En närmare redogörelse över utvecklingen inom området lämnas i regeringens skrivelse till riksdagen om utvecklingen på IT-området (skr. 1997/98:19).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

TABELL: BUDGET FÖR LANTMÄTERIVERKET'S AVGIFTSBELAGDA VERKSAMHET ÅR 1998
MILJONER KRONOR

VERKSAMHET	INTÄKTER	KOSTNAD	RESULTAT
Uppdrag	300	300	0
Förrättningar	330	330	0
Myndighetsservice	60	60	0
Pantbrevsregistrering & kreditmarknadssystem	33	33	0
Tillhandahållande av grundläggande fastighetsinformation	90	44	46
Tillhandahållande av grundläggande landskapsinformation	55	32	23
Summa	868	799	69

Uppgifterna i tabellen grundar sig på underlag från Lantmäteriverket

Den avgiftsbelagda verksamhetens andel av den totala budgetomslutningen beräknas för år 1997 uppgå till cirka 65 procent.

Lantmäteriverkets uppdragsverksamhet och myndighetsservice är avgiftsfinansierad och konkurrensutsatt. Förrättningsverksamheten är också i huvudsak avgiftsfinansierad och bedrivs som myndighetsutövning.

Enligt regeringens proposition Finansiering m.m. av lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet (prop. 1994/95:166, bet. 1994/95:BoU17, rskr. 1994/95:313) skall användarna av landskaps- och fastighetsinformation i ökad utsträckning bidra till finansieringen av kostnaderna för drift och utveckling av landskaps- och fastighetsinformationssystemen. Denna prissättningsmodell introducerades vid utgången av år 1996. Lantmäteriverket har redovisat att erfarenheterna av den nya prissättningsmodellen är goda.

Beträffande fastighetsområdet i en vidare mening gäller enligt tidigare riksdagsbeslut (prop. 1983/84:100 bil. 13, bet. 1983/84:BoU18, rskr. 1983/84:192) principen att statens kostnader för fastighetsdataverksamhet, fastighetsregistrering och inskrivningsverksamhet samt vissa övriga kostnader hos Lantmäteriverket och Domstolsverket skall täckas genom

expeditionsavgifter som tas ut vid inskrivningsmyndigheterna. Regeringen har givit Domstolsverket i uppdrag att i samråd med Lantmäteriverket utarbeta och lämna förslag om inskrivningsverksamhetens framtida organisation.

Finansierings- och prissättningsfrågor av betydelse i sammanhanget har vidare behandlats i de tidigare nämnda rapporterna från REGGIT-gruppen och PilotGIS. Grunddatabasutredningen kommer också att behandla dessa frågor.

När ett mera fullständigt underlag föreligger bör det finnas förutsättningar för regeringen att mera samlat återkomma till nu berörda finansierings- och prissättningsfrågor.

Lantmäteriverket disponerar avkastningspliktigt kapital med konsolideringsansvar för att finansiera omsättningstillgångar i den avgiftsfinansierade verksamheten. Regeringen avser att uppdra åt Riksrevisionsverket att i samarbete med Lantmäteriverket utreda vissa frågor rörande finansiering och avkastningskrav gällande olika delar av denna verksamhet och att bedöma förutsättningarna för en avveckling av det s.k. statskapitalet.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Lantmäteriverkets årsredovisning för år 1996. RRV har samtidigt i en särskild rapport pekat på att redovisningen inte är upplagd på ett sådant sätt att det går att särskilja olika verksamhetsgrenar på ett tillräckligt tydligt sätt. RRV rekommenderar att resultat redovisas för myndighets- och uppdragsverksamheten på ett sådant sätt att verksamheterna kan särskiljas och verifieras samt jämföras över åren. Rapporten har behandlats av Lantmäteriverkets styrelse.

Regeringen anser att det är mycket angeläget att lantmäteriverksamheten redovisas på ett överskådligt och tydligt sätt så att det bl.a. går att skilja mellan olika verksamhetsgrenar och att göra rättvisande jämförelser mellan olika år. Med anledning av vad RRV framfört avser regeringen uppdra åt RRV att i samråd med Lantmäteriverket skyndsamt överväga vilka åtgärder som bör vidtas för att förbättra redovisningen.

Slutsatser

Regeringen lade i propositionen år 1995 om finansiering m.m. av lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet (prop. 1994/95:166, bet. 1994/95:BoU 17, rskr. 1994/95:313) fast sparbetinget på Lantmäteriverket. Därvid aviserades en neddragning med 75 miljoner kronor för Lantmäteriverket för år 1998.

Mot denna bakgrund beräknas anslaget för Lantmäteriverket till 416 174 000 kronor.

Övrig information

Sedan riksdagen våren 1996 beslutat om en ny lagstiftning om kommunala lantmäterimyndigheter har regeringen meddelat 37 av de kommuner som tidigare haft kommunal fastighetsbildningsmyndighet tillstånd att inrätta kommunala lantmäterimyndigheter.

Ett statligt ägt bolag, SVEFA - Svensk Fastighetsvärdering AB, bildades den 1 juli 1995 och övertog vid denna tidpunkt den av Statens lantmäteriverk bedrivna fastighetsekonomiska uppdragsverksamheten. Redan i samband med bolagsbildningen förut-sattes att statens ägande skulle avvecklas. Riksdagen bemyndigade därvid regeringen att i en nära framtid sälja aktierna i bolaget (prop. 1994/95:166, bet. 1994/95:BoU17, rskr. 1994/95:313). Aktierna i bolaget har genom avtal den 30 juni 1997 överlåtits till ett bolag som ägs av en sammanslutning av de anställda.

D 2. Statens va-nämnd

1995/96	Utgift	6 733	Anslags-sparande	2 049
Därav 1996	Utgift	4 662		
1997	Anslag	5 124	Utgifts-prognos	5 620
1998	Förslag	5 349		
1999	Beräknat	5 512		
2000	Beräknat	5 682		

Beloppen anges i tusental kronor

Statens va-nämnd handlägger mål enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar samt mål enligt lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem.

Det mål som gäller för Statens va-nämnd är att handläggningstiden under budgetåret 1997 skall minska så att 75% av målen avgörs inom 12 månader och resterande del inom 18 månader. Detta skall ske genom fortsatt rationalisering och regelförenkling.

I sammanhanget bör nämnas att lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar varit föremål för översyn inom ramen för Plan- och byggtredningen (M 1992:03). Utredningens betänkande, Översyn av PBL och va-lagen (SOU 1996:168), har remissbehandlats och ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

De ärenden som behandlas av nämnden uppvisar en varierande omfattning och svårighetsgrad. Liksom andra rättsprövande myndigheter har Statens va-nämnd svårt att finna mätbara kvalitetsmått för verksamheten.

Av nämndens årsredovisning för budgetåret 1995/96 framgår att handläggningstiden för de slutligt handlagda va-målen minskat från nästan 12 månader under 1994/95 till 11 månader under hela budgetperioden 1995/96 och till drygt 10 månader under 1996.

De hittillsvarande resultaten visar att de mål för verksamheten som lagts fast kommer att uppnås.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Va-nämndens årsredovisning för budgetåret 1995/96.

Slutsatser

Mot denna bakgrund beräknar regeringen anslaget för Statens va-nämnd till 5 349 000 kronor.

En översyn av målen kommer att göras inför år 1999. Det anslagssparande som uppstått - delvis beroende på uppskjutna inköp m.m., delvis på grund av viss överbudgetering av anslaget - bör kunna finansiera bl.a. kostnaderna för en förestående flyttning till nya lokaler.

8 Stöd till ekologisk omställning och utveckling

8.1 Omfattning/ändamål

Till verksamhetsområdet stöd till ekologisk omställning och utveckling hör utgifter för lokala investeringsprogram. Verksamhetsområdet är nytt och ett resultat av regeringens prioriteringar i budgeten.

Regeringen beslöt den 21 januari 1997 att tillsätta en delegation för en ekologiskt hållbar utveckling. I delegationen ingår statsråden Anna Lindh, ordförande, Ylva Johansson, Ulrika Messing, Annika Åhnberg och Thomas Östros.

Den 21 mars lämnade delegationen sina första förslag som sedan låg till grund för regeringens förslag under rubriken "Ett hållbart Sverige" i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1996/97:150). Regeringen föreslog bland annat statligt stöd till lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag.

Delegationen lämnade den 18 juni förslag om hur stödet till lokala investeringsprogram närmare kan utformas. I rapporten lämnades bland annat förslag om ny lag som ger kommuner rätt att ge stöd till åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället. Förslaget remitterades. Remissammanställning (Dnr M97/2410/9) finns tillgänglig på Miljödepartementet.

Hållbar utveckling innebär att vi som lever i dag tillgodoser våra behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillgodose sina. Detta mål fastslogs vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. De övergripande målen kan sammanfattas i följande tre punkter:

- Skyddet av miljön
- Effektiv användning (av energi och andra naturresurser)
- Hållbar försörjning (med naturresurser)

Sammantaget innehåller politiken för en ekologiskt hållbar utveckling insatser inom många olika verksamhetsområden. I det följande beskrivs stödet till lokala investeringsprogram, liksom hur dessa program bör kopplas till de andra insatser regeringen genomför. De lokala investeringsprogrammen bör genom sin utformning också aktivt kunna bidra till målsättningen att halvera den öppna arbetslösheten fram till år 2000. Kommunerna kan bli en viktig motor i utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart samhälle. Lokal förankring krävs om arbetet med att föra in den ekologiska dimensionen i samhällsbygget skall lyckas. Det lokala Agenda 21-arbetet bör tas till vara i arbetet med investeringsprogrammet.

Programmet bygger på en uppgiftsfördelning där kommunen svarar för att insatser som lokala aktörer, privata och offentliga, åtar sig att genomföra sammanställs till ett lokalt investeringsprogram för vilket kommunen ansöker om stöd av staten. Programmet skall sammanfattas i ett erbjudande från kommunen att se till att de med regeringen överenskomna målen uppnås för en preciserad bidragssumma. Regeringen tar ställning till ansökan och det statliga projektbidraget och kommer överens med kommunen om hur resultaten skall verifieras. Kommunen svarar för att programmet genomförs genom att ingå överenskommelser med de enskilda investerarna om varje enskilt projekt.

Tidigare har en miljard kronor avsatts till ett femårigt program för stöd till investeringar för en ekologiskt hållbar samhällsutveckling, den s.k. kretsloppsmiljarden (prop.1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15, rskr. 1995/96:307, SFS 1996:1378). Ett viktigt syfte med kretsloppsmiljarden är att ge kommuner, företag och organisationer möjlighet att pröva ny miljöteknik och nya metoder och därigenom driva på utvecklingen mot ekologisk hållbarhet. Programmet under kretsloppsmiljarden, som framför allt är inriktat på investeringar i pilotprojekt, kommer att fullföljas parallellt med de lokala investeringsprogrammen. Regeringen avser att kontinuerligt följa hur

kretsloppsmiljarden förhåller sig till de lokala investeringsprogrammen, och om så är nödvändigt genomföra de justeringar i bestämmelserna som bedöms nödvändiga.

Parallellt med utvecklandet av de lokala investeringsprogrammen arbetar Regeringskansliet med en mängd åtgärder inom olika sektorer. För att underlätta samordning är det regeringens uppfattning att det bör vara möjligt att kombinera stöd inom ramen för de lokala investeringsprogrammen med andra statsbidrag i den mån övriga regelverk tillåter det.

8.2 Kommunens lokala investeringsprogram

Ett av skälen till att de statliga pengarna skall kanaliseras via kommunerna, i stället för att sökas direkt av enskilda investerare, är behovet av ett helhetsperspektiv. Kommunen känner bäst till vilka åtgärder som är mest angelägna i arbetet för ekologisk hållbarhet i den egna kommunen. Ett annat skäl är att en sådan modell stimulerar kreativiteten hos de lokala aktörerna. Av detta följer också att kommunerna skall ges stor frihet i utformningen av sina lokala program.

Krav på programmen

Kommunerna ges möjlighet att i samverkan med olika lokala aktörer, privata och offentliga, söka statligt stöd till investeringsinsatser som ökar den ekologiska hållbarheten. De olika projekt som omfattas av kommunens investeringsprogram skall beskrivas. Uttrycket projekt skall i detta sammanhang ges en vid innebörd. Det kan avse fall när den slutliga mottagaren av stödet är känd vid tidpunkten för ansökan, men det kan också avse fall när kommunen avser att rikta erbjudande om investeringsstöd till en viss kategori hushåll eller företag. I det första fallet kan investeringsobjektet preciseras, i det senare kan främst anges efter vilka principer som investeringsobjekten kommer att väljas ut. En kommun som avser att söka statligt stöd skall anmäla sitt intresse till regeringen. Till anmälan bifogas investeringsprogrammet. I programmet bör följande punkter tas upp:

- Kommunens pågående och kommande arbete för att skapa en ekologiskt hållbar utveckling skall beskrivas brett. Helhetsperspektivet är av stor vikt. De sociala aspekterna måste beaktas. Sverige har genom Habitat agendan åtagit sig att verka för en ur social synpunkt hållbar utveckling i bostadsområdena. I programmen bör anges graden av deltagande från allmänhet, ideella föreningar,

företag etc. samt hur den lokala Agenda-21 processen använts för att ta fram projekten. Där bör också redovisas förekomsten av och innehållet i folkbildnings- och utbildningsinsatser, förekomsten av hållbarhets- och andra konsekvensbeskrivningar samt effekter på sociala villkor och jämställdhet. Hur programmet kopplas till regeringens satsning på ett nationellt kunskapslyft bör redovisas. Regeringen bedömer att det kommer att krävas olika former av kompetenshöjande insatser för att ge bästa effekt på omställningsarbetet.

- Sambanden med kommunens översiktliga planering bör anges, särskilt när det gäller en långsiktig god hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt. Hur kommunen avser att samordna programmet med insatserna för omställning av energisystemet och andra offentliga insatser för ökad ekologisk hållbarhet skall framgå.
- Projekten skall beskrivas i termer av vilka resultat man avser att åstadkomma för att uppnå en ekologiskt hållbar utveckling samt vilka metoder som skall användas för att åstadkomma resultaten. När det gäller folkbildningsinsatser bör anges hur åtgärderna ökar kunskapen och medvetenheten om, samt påverkar attityder i frågor kring ekologisk hållbarhet.
- Sysselsättningseffekterna av de planerade projekten skall redovisas. Det gäller i första hand de direkta effekterna men även en bedömning av projektens påverkan på det framtida arbetskraftsbehovet. Vidare bör anges hur stor andel av de sysselsatta som hämtas från öppen arbetslöshet.
- Det bör redovisas hur investeringsinsatserna stimulerar utvecklingen av ny teknik, nya processer och nya arbetsmetoder som främjar en ekologiskt hållbar utveckling. Detta kan medföra gynnsam påverkan av näringslivet såväl lokalt som nationellt. Kommunerna bör därför så långt möjligt är, redovisa vilken roll investeringsprogrammet avses spela härvidlag och vilka projekt som stödjer denna inriktning.
- Beräknad kostnad för projekten och sökt bidragsbelopp skall anges. Kommunen skall själv ange vilken andel statligt bidrag man avser bevilja olika projekt. Finansieringen av projekten skall redovisas. EG:s statsstödsregler begränsar möjligheten för staten att subventionera konkurrensutsett verksamhet till högst 30 % totalt statsbidrag.
- De insatser som ingår i investeringsprogrammen bör präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Många av vardagslivets och arbetets villkor grundläggs i samhällsplaneringen, när beslut fattas om mark- och vattenanvändning, bebyggelse och rumslig

utveckling. Kvinnors erfarenheter, intressen och prioriteringar måste tas bättre tillvara än hittills.

- Den arkitektoniska kvaliteten i den byggda miljön måste tas tillvara och utvecklas i de lokala investeringsprogrammen. Varsamhetsaspekterna i 3 kap. 10 § plan- och bygglagen skall vara vägledande vid valet av åtgärd. I programmen bör redovisas på vilket sätt arkitektoniska kvaliteter främjas och hur bebyggelsens kulturhistoriska värden tas tillvara.

Kriterier för bedömning av investeringsprogrammets ekologiska hållbarhet

Av investeringsprogrammen skall framgå om och i så fall hur de planerade insatserna:

- a) minskar miljöbelastningen
- b) ökar effektiviteten i användning av energi
- c) ökar effektiviteten i användning av andra naturresurser
- d) gynnar användning av förnybara råvaror
- e) ökar återbruk och återvinning av resurser
- f) bidrar till att den biologiska mångfalden bevaras och förstärks
- g) bidrar till att förbättra cirkulationen av växtnäringssämnen

8.3 Anslag

E 1. Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet

1998	Nytt anslag (Förslag)	800 000
1999	Beräknat	1 800 000
2000	Beräknat	2 800 000

Beloppen anges i tusental kronor

Statsbidraget skall i första hand gå till investeringsprojekt, en viktig utgångspunkt är att de bidrar till att öka sysselsättningen. I de fall investeringarna sker inom bostadsbebyggelsen kommer insatser i de så kallade miljöprogramsområdena att prioriteras. Medel kan även utgå till lokala folkbildningsinsatser (t.ex. inom ramen för lokala Agenda 21-projekt) och allmänna näringslivsinsatser med anknytning till kommunens investeringsprogram. En mindre del får användas till administration av programmet.

Kommuner som avser att delta bör ge aktörer inom kommunen (företag, organisationer, kommunala

bolag och förvaltningar, landstingsverksamheter, enskilda och liknande) möjlighet att komma med förslag till projekt. För att underlätta och påskynda arbetet med utformningen av de lokala investeringsprogrammen kan olika former av arbetsmarknadspolitiska åtgärder, exempelvis ALU, med fördel användas.

Statsbidrag utgår inte till påbörjade insatser. Inte heller ges bidrag till åtgärder som ändå måste vidtas för att uppfylla gällande lagar och föreskrifter, liksom ej heller för löpande underhållsinsatser.

Endast kommuner kan söka stöd för sitt investeringsprogram. Åtgärder inom regionala verksamheter (t.ex. landstingsverksamheter) får tas in i respektive kommunalt program. Det kan vara lämpligt att flera kommuner (eller samtliga kommuner i ett län) slår sig samman om ett gemensamt program (det kan t.ex. gälla åtgärder i regionala system för kollektivtrafik, värme, va, avfall). Varje kommun söker emellertid statligt stöd för åtgärder inom den egna kommunen. Som kommun räknas också kommunalförbund.

Ett lokalt investeringsprogram kan innehålla få eller många konkreta investeringsprojekt och objekt. Omfattningen av programmet påverkar inte bedömningen. En kommun kan till exempel söka investeringsbidrag för endast en del av kommunen.

Kommunen skall samråda med länsstyrelsen om sitt investeringsprogram för att belysa projektens betydelse i ett regionalt perspektiv och i förhållande till de nationella miljömålen. Samrådet bör ske under arbetets gång och redovisas i programmet. Länsstyrelsen skall till regeringen avge ett samrådsyttrande.

Regeringen bör kunna fatta preliminära beslut redan under våren 1998 att in-teckna delar av anslaget för åren 1999-2000. De kommuner som ansökt om medel men inte får sådant beslut för 1998 kan lämna förnyad ansökan till regeringen följande år.

Bedömning och urval av kommunernas förslag

De kommuner som bedöms ha de bästa förslagen till lokala insatser för en ekologiskt hållbar utveckling får del av de statliga pengar som anslagits till investeringsprogrammen. Avsikten är att koncentrera insatserna så att de kommuner som deltar får möjlighet att åstadkomma märkbara resultat.

Staten skall vid urvalet främja en helhetssyn och stimulera nya idéer när det gäller bland annat teknik och arbetsmetoder, inte peka ut vissa typer av investeringar eller speciella tekniska lösningar. Programmen skall värderas utifrån vilka resultat avseende målen om ekologisk hållbarhet samt i fråga om ökad sysselsättning som beräknas åstadkommas i förhållande till det statliga stödet.

Delegationen för en ekologiskt hållbar utveckling är ansvarig för beredningen av förslag till regeringens

beslut när det gäller fördelningen av statsbidrag till lokala investeringsprogram. Vid bedömningen av ansökningar bör den kompetens och kunskap som finns hos berörda sektorsmyndigheter tillvaratas.

Uppföljning, utvärdering och kunskaps-spridning

Ett viktigt syfte med de lokala investeringsprogrammen är att de skall fungera som stimulans till marknaden att finna nya möjligheter och nya lösningar när det gäller omställningen till ekologisk hållbarhet. Uppföljningen och utvärderingen såväl av enskilda projekt och program som av statsbidragssystemet som helhet är en nödvändig och angelägen del av den statliga satsningen på lokala investeringsprogram. De erfarenheter som fås genom att det genomförs en mångfald olika åtgärder för att öka den ekologiska hållbarheten måste tas tillvara och spridas i samhället. Här kan det kompetenscentrum som nämns i det följande spela en viktig roll.

Uppföljning

Varje ansökande kommun behöver ha en effektiv och genomtänkt uppföljningsstrategi redan innan programmet startar för att svara mot de krav på uppföljning som ställs av regeringen. Regeringen bedömer det som lämpligt att detta delvis kan ske i samarbete med högskolor, universitet eller andra forskningsinstitutioner.

Statlig uppföljning bör ske i form av en sammanställning av årliga rapporter från kommunerna som skall innehålla en redovisning av:

- hur tidplanen följs
- hur målen uppfylls när det gäller utlovade resultat
- medelsförbrukningen

Regeringen avser att ge länsstyrelserna och Regeringskansliet (Miljödepartementet), i uppdrag att årligen göra en samlad uppföljning av de lokala investeringsprogrammen.

Utvärdering

Regeringen avser ge Riksrevisionsverket i uppdrag att utvärdera måloppfyllelse och medelsanvändning i de lokala investeringsprogrammen. Slutsatserna är ett viktigt beslutsunderlag för regeringen inför kommande insatser. Utvärderingen bör även redovisa i vilken mån de lokala investeringsprogrammen bedöms vara ekonomiskt lönsamma för investeraren, dvs. i vilken mån investeringar av denna typ är lönsamma även utan statligt stöd. Denna övergripande utvärdering kommer att kräva insatser från såväl Boverket och Naturvårdsverket som universitet, högskolor eller andra forskningsinstitutioner.

Utvärderingen av ett program sker när det är genomfört, de slutliga statsbidragen utbetalade och hu-

vuddelen av de direkta effekterna hunnit visa sig. Denna tidpunkt kommer att skilja sig åt mellan de olika kommunerna.

Kunskaps-spridning

Resultaten från uppföljningar och utvärderingar har stort intresse för bredare kretsar än de närmast berörda. Övriga kommuner och andra investerare, högskolor, massmedia är några exempel på intressenter. Såväl goda som dåliga erfarenheter måste tas tillvara för att utvecklingen skall kunna gå framåt.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår en lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället.

Statsrådsdelegationens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: I stort sett alla remissinstanser instämmer i förslaget.

Regeringens överväganden

När regeringen fattat beslut om ett statligt bidrag till kommunens lokala investeringsprogram är det kommunens ansvar att programmet genomförs. Den statliga kontrollen kommer främst att utövas genom kontinuerlig uppföljning och genom krav på resultatredovisning innan det slutliga statsbidraget betalas ut.

Kommunen ansvarar för att fördela det ekonomiska stödet vidare till de olika interna och externa aktörer som är ansvariga för de åtgärder som beskrivs i kommunens program. I princip gäller att en kommuns åtgärder inte utan särskilt lagstöd får ske i former som gynnar enskilda företag eller personer. Regeringen föreslår därför en särskild lag som ger kommunerna rätt att ge stöd till åtgärder i lokala investeringsprogram.

Kommunen får anpassa sitt investeringsprogram, om man hittar andra vägar att uppnå samma eller bättre resultat till samma eller lägre kostnad. Dock måste ändringarna meddelas regeringen.

För att få igång arbetet med hållbar utveckling på såväl lokal som regional och central nivå, och därigenom ge bättre förutsättningar för genomförandet av de lokala investeringsprogrammen, krävs särskilda insatser. Högst 30 miljoner kronor av anslaget för 1998 får användas för administration, utvärdering och informationsinsatser m.m. Inom ramen för dessa medel skall bland annat ett kompetenscentrum bildas, som kan ge stöd till kommunerna i arbetet med investeringsprogrammen samt sprida erfarenheterna

från de lokala investeringsprogrammen. Länsstyrelserna kommer att kompenseras för vissa merkostnader i samband med de lokala investeringsprogrammen. Bidrag till lokalt utvecklingsarbete bör i begränsad omfattning kunna lämnas från detta anslag, som ett led i arbetet med att vidareutveckla lokala investeringsprogram. För år 1998 bör 3,5 miljoner kronor avsättas för detta ändamål.

**BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDE
MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)**

	1999	2000	Summa
Begärt bemyndigande för 1998	1 000	1 000	2 000

I budgeten för år 1998 anvisas 800 miljoner kronor. Riksdagen bör ge regeringen bemyndigande att fatta preliminära beslut som också tar i anspråk delar av de planerade anslagen för 1999 och 2000. En miljard av respektive års anslag bör kunna reserveras i beslut 1998.

Bilaga 1

Uppföljning av Preliminär analys av 1997 års regler för bostadsbidrag (Uo18)

ANTAL SAMT ANDEL HUSHÅLL MED SÄNKT BOSTADSBIDRAG I 500 KRONOR BREDA INTERVALL FÖRDELADE PÅ DECILGRUPP

DECILGRUPP (GRÄNSVÄRDE)	0	1-500	501-1000	1001-1500	1501-2000	2001-2500	MER ÄN 2500	TOTALT
1 (0 kr i inkomst)	30 390 (8,04%)	5 590 (1,48%)	1 220 (0,32%)	460 (0,12%)	120 (0,03%)	15 (0,00%)	0 (0,00%)	37 780 (10,0%)
2 (1 – 15 270)	31 530 (8,35%)	5 060 (1,34%)	770 (0,20%)	320 (0,08%)	90 (0,02%)	10 (0,00%)	0 (0,00%)	37 780 (10,0%)
3 (15 270 – 31 000)	23 960 (6,34%)	7 970 (2,11%)	4 240 (1,12%)	1 170 (0,31%)	350 (0,09%)	70 (0,02%)	10 (0,00%)	37 780 (10,0%)
4 (31 000 – 41 530)	22 160 (5,87%)	6 570 (1,74%)	3 130 (1,62%)	1 880 (0,50%)	740 (0,19%)	260 (0,07%)	40 (0,01%)	37 780 (10,0%)
5 (41 530 – 51 660)	20 790 (5,50%)	7 490 (1,98%)	6 330 (1,68%)	2 170 (0,57%)	740 (0,19%)	250 (0,07%)	25 (0,01%)	37 780 (10,0%)
6 (51 660 – 61 170)	20 620 (5,46%)	8 790 (2,33%)	5 900 (1,56%)	1 850 (0,49%)	530 (0,14%)	100 (0,03%)	1 (0,00%)	37 780 (10,0%)
7 (61 170 – 70 720)	20 590 (5,45%)	10 300 (2,73%)	5 160 (1,37%)	1 510 (0,40%)	210 (0,06%)	10 (0,00%)	1 (0,00%)	37 780 (10,0%)
8 (70 720 – 81 360)	21 360 (5,65%)	10 780 (2,85%)	4 620 (1,22%)	960 (0,25%)	60 (0,02%)	5 (0,00%)	0 (0,00%)	37 780 (10,0%)
9 (81 360 – 97 830)	23 000 (6,09%)	11 320 (3,00%)	2 730 (0,72%)	670 (0,18%)	60 (0,02%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	37 780 (10,0%)
10 (97 830 – w)	25 300 (6,70%)	9 130 (2,42%)	2 750 (0,73%)	580 (0,15%)	20 (0,00%)	1 (0,00%)	0 (0,00%)	37 780 (10,0%)
TOTALT	239 700 (63,44%)	83 000 (21,97%)	39 840 (10,55%)	11 560 (3,06%)	2 920 (0,77%)	710 (0,19%)	80 (0,02%)	377 810 (100,0%)

**ANTAL SAMT ANDEL HUSHÅLL MED SÄNKT BOSTADSBIDRAG I 500 KRONOR BREDA INTERVALL
FÖRDELADE PÅ BOENDEFORM**

BOENDEFORM	0	1-500	501-1000	1001-1500	1501-2000	2001-2500	MER ÄN 2500	TOTALT
Hysesrätt	213 290 (56,45%)	41 950 (11,10%)	18 140 (4,80%)	1 500 (0,40%)	200 (0,05%)	30 (0,01%)	5 (0,00%)	275 110 (72,82%)
Bostadsrätt	20 060 (5,31%)	15 750 (4,17%)	2 920 (0,77%)	460 (0,12%)	30 (0,01%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	39 220 (10,38%)
Egnahem	5 230 (1,38%)	23 980 (6,35%)	17 390 (4,60%)	8 460 (2,24%)	2 120 (0,56%)	450 (0,12%)	30 (0,01%)	57 650 (15,26%)
Övriga boendeformer	1 110 (0,29%)	1 330 (1,74%)	1 390 (0,37%)	1 140 (0,30%)	570 (0,15%)	230 (0,06%)	40 (0,01%)	5 820 (1,54%)
TOTALT	239 700 (63,44%)	83 000 (21,97%)	39 840 (10,55%)	11 560 (3,06%)	2 920 (0,77%)	710 (0,19%)	80 (0,02%)	377 810 (100,0%)

**ANTAL SAMT ANDEL HUSHÅLL MED SÄNKT BOSTADSBIDRAG I 500 KRONOR BREDA INTERVALL
FÖRDELADE PÅ FAMILJETYP**

FAMILJETYP	0	1-500	501-1000	1001-1500	1501-2000	2001-2500	MER ÄN 2500	TOTALT
ENSAMSTÅENDE								
- utan barn	64 550 (17,08%)	9 670 (2,56%)	1 260 (0,33%)	320 (0,09%)	30 (0,01%)	5 (0,00%)	0 (0,00%)	75 830 (20,07%)
- ett barn	61 560 (16,29%)	24 370 (6,45%)	5 120 (1,35%)	1 600 (0,42%)	180 (0,05%)	5 (0,00%)	0 (0,00%)	92 830 (24,57%)
två eller fler barn	57 500 (15,22%)	16 170 (4,28%)	5 520 (1,46%)	1 525 (0,40%)	140 (0,04%)	20 (0,01%)	0 (0,00%)	80 870 (21,41%)
SAMBOENDE								
- utan barn	4 410 (1,17%)	2 160 (2,60%)	290 (0,08%)	20 (0,01%)	10 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	6 890 (1,82%)
- ett barn	10 713 (2,84%)	7 580 (2,01%)	6 320 (1,67%)	1 540 (0,41%)	420 (0,11%)	100 (0,03%)	0 (0,00%)	26 680 (7,06%)
- två barn	19 840 (5,25%)	10 150 (2,69%)	9 720 (2,57%)	2 730 (0,72%)	1 060 (0,28%)	270 (0,07%)	40 (0,01%)	43 820 (11,60%)
- tre eller fler barn	21 120 (5,59%)	12 900 (3,41%)	11 620 (3,08%)	3 820 (1,01%)	1 080 (0,29%)	310 (0,08%)	40 (0,01%)	50 890 (13,47%)
TOTALT	239 700 (63,44%)	83 000 (21,97%)	39 840 (10,55%)	11 560 (3,06%)	2 920 (0,77%)	710 (0,19%)	80 (0,02%)	377 810 (100,0%)

**ANTAL SAMT ANDEL HUSHÅLL MED SÄNKT BOSTADSBIDRAG I 500 KRONOR BREDA INTERVALL
FÖRDELADE PÅ H-REGION (BOENDEREKION)**

H-REGION (BOENDEREKION)	0	1-500	501-1000	1001-1500	1501-2000	2001-2500	MER ÄN 2500	TOTALT
Stockholm	53 150 (14,07%)	13 660 (3,62%)	6 830 (1,81%)	880 (0,23%)	140 (0,04%)	10 (0,00%)	0 (0,00%)	74 680 (19,77%)
Göteborg	29 920 (7,92%)	29 920 (1,84%)	3 720 (0,99%)	760 (0,20%)	160 (0,04%)	30 (0,01%)	0 (0,00%)	41 550 (11,00%)
Malmö	16 900 (4,47%)	6 020 (1,59%)	2 450 (0,65%)	520 (0,14%)	120 (0,03%)	30 (0,01%)	5 (0,00%)	26 040 (6,89%)
Större städer	88 330 (23,28%)	32 700 (8,66%)	14 730 (3,90%)	4 630 (1,22%)	1 240 (0,33%)	300 (0,08%)	30 (0,01%)	141 950 (37,57%)
Södra mellanbygden	33 920 (8,98%)	14 980 (3,97%)	7 940 (2,10%)	3 090 (0,82%)	800 (0,21%)	210 (0,06%)	30 (0,01%)	60 970 (16,14%)
Norra tätbygden	10 340 (2,74%)	5 030 (1,33%)	2 260 (0,60%)	840 (0,22%)	240 (0,06%)	60 (0,01%)	10 (0,00%)	18 780 (4,97%)
Norra glesbygden	7 130 (1,89%)	3 660 (0,97%)	1 900 (0,50%)	840 (0,22%)	220 (0,06%)	60 (0,02%)	10 (0,00%)	13 820 (3,66%)
TOTALT	239 700 (63,44%)	83 000 (21,97%)	39 840 (10,55%)	11 560 (3,06%)	2 920 (0,77%)	710 (0,19%)	80 (0,02%)	377 810 (100,0%)